

1961

6.

PESNIK FRANCE BALANTIČ

Komaj 22 let star je kot žrtva
komunistične revolucije zgorel v
Krajevski hiši, Grahovo, 24. nov.
1948.

TO

TO

MISLI

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

Ustanovljen leta
1952

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrozič
O.F.M.

Tel: FA 7044

Naročnina \$ 1-0-0
letno se
plačuje vnaprej

Naslov: MISLI
66 Gordon St.,
Paddington, N.S.W.

Tisk: Mintia Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
Sydney. Tel. 75-7004

KOLENDAR

Julij — Mali srpan

- 1 S Presv. Rešnja K.
- ★ 2 N Obiskovanje Marije
- 3 P Nada, Anstol
- 4 T Urh, Ulrik
- 5 S Civil in Metod
- 6 Č Tomaž More
- 7 P Vilibald
- 8 S Elizabeta Port.
- ★ 9 N 7. pobinkoština
- 10 P Amalija
- 11 T Olga, Pij I.
- 12 S Mošor, Fortunat
- 13 Č Anaklet
- 14 P Bonaventura
- 15 S Henrik
- ★ 16 N 8. pobinkoština
- 17 P Aleš
- 18 T Kamil Lelski
- 19 S Vincencij Pavl.
- 20 Č Jeronim Emil.
- 21 P Danilo, Prakseda
- 22 S Magdalena
- ★ 23 N 9. pobinkoština
- 24 P Kristina
- 25 T Jakob, apostol
- 26 S Ana, matj D.M.
- 27 Č Pantaleon
- 28 Viktor, Nazarij
- 29 S Marta, Feliks
- ★ 30 N 10. pobinkoština
- 31 P Ignacij Lojol.

CE SE PRESELITE, sporočite:

Prejšnji naslov

Sedanji naslov

Ime in priimek

UREDNIK SPREJEMA
PRISPEVKE ZA JULIJSKO
ŠTEVILKO DO
5. JULIJA 1961.

KNJIGE DOBITE PRI "MISLIH"

VEČNOST IN ČAS — \$ 1-0-0.

Isbrani spisi umrlega dr. Odarja. Poučni in razmišljajoci članki. Zelo priporočljivo.

LJUBLJANSKI TRIPTIH — \$ 1-0-0.

To izredno povest imamo spet v zalogi. Priporočamo.

SOCIOLOGIJA. — 8 zvezki po \$ 1-0-0.

Odlčno delo dr. Ahčina, še večkrat priporočeno.

IZPODKOPANA OESTA, gorenjska povest Janesa

Jalna iz časov, ko je železnica zapela pogrebno pesem "parizartjem" na nastah med Trstom in Dunajem. — 10 šil.

SLOVEN IZ PETOVIJE, zgodovinska povest Stan-

ka Čajkarija iz časov sv. Metoda. — 10 šil.

SOCIALNA EKONOMIJA, zadnje sifajno de-

lo umrlega dr. Ahčina. Dobili smo novo zalogo in knjigo najtopleje priporočamo. \$ 1-10-0.

CLOVEK NA OBEH STRANEH STENE. Modern

roman, spisal Zorko Šimčič, izdala Kulturna akcija. — \$ 1-0-0.

IZBRANI SPISI pisatelja Finžgarja II. zvezek: Roman "Is modernega sveta" in več drugih novel — \$ 1-0-0.

IZBRANI SPISI pisatelja Finžgarja I. zvezek: Dekla Ančka, Divji lovec itd. Vezana \$ 1-0-0.

NA BOŽJI DLANI — \$ 1-0-0.

Kociprov roman Slovenskih Goric iz časov nemškega navala. Velozanimivo!

DNEVI SMRTNIKOV. — Isbrane novele, izdala Sl. Kult. Akcija v Argentini \$ 1-0-0

BARAGO NA OLTAR! — \$ 0-10-0.

Vse pomen Baragov in vse delo na njegovem oltarno čast je popisano v tej knjigi.

PO SVETLI POTI. Poučna knjiga dr. Franca Jakliča. \$ 1-0-0.

ZBRANI SPISI pisatelja Kaaverja Meška. Najnovejšje izdaje. PET zvezkov po \$ 1-0-0.

DANTE: P E K E L. Izdala Slov. Kulturna Akcija v prevodu dr. Tineta Debeljaka. \$ 1-0-0.

LETO X.

JUNIJ, 1961

ŠTEV 6

TRETJA SVETOVNA JE TU — ZA ZMAGO NAD DUŠAMI

ŠE ZMEROM SLIŠIMO: Tretja svetovna vojna je neizogibna! Prej ali slej mora priti do nje. Rajši prej nego slej. Pripravimo se nanjo!

Nastavimo uho v drugo smer, pa nam udari v sluh: Tretje svetovne ne bo, je nemogoča, je nihče noče, vsi se ogibljejo, da bi jo izzvali, se prevec drug drugega boje. Živimo brez skrbi!

Kdo ima prav? Katero mnenje je pravo?

Ne vemo. Oboje je golo ugibanje, eno toliko vredno kot drugo. Če bomo živeli, bomo videli. Eno pa moramo vedeti zdaj in ta hip:

Če še ni izbruhnila toliko napovedovana tretja svetovna in če nič ne kaže, da bi izbruhnila danes ali jutri — tretja svetovna za zmago "z ognjem in mečem", za fizično uničenje nasprotnika, za oblast nad narodi, za osvojitve novih ozemelj, za maščevanje zavoljo razžaljene časti — s tem še daleč ni rečeno, da ni v teku silovita borba za vse nekaj večjega kot je vse to.

Kaj naj bi bilo večje?

Pustimo ob strani borbo za osvojitve nadsvetnega prostora, vsemirja. Končno je tudi vse tisto le "svet". Zares nevarna pa je današnja ogromna borba za osvojitve duš, za podjarmljenje in usužnjevanje človekove miselnosti, za uspavanje ljudske pozornosti. Komunizem se je oprijel gesla: Zavladati nad svetom brez prelivanja krvi — razen če bi drugi izzvali vojno.

Mimo vlad in za hrptom oboroženih sil, z vplivanjem naravnost na ljudstva in narode. Druga beseda za to je — propaganda! Besedni boj, ponarejen in lepo pobarvan jezik. Vse besede, ki jih uporablja komunist, najdeš sicer v svojem slovarju, le v ustih komunistov imajo vse drugačen pomen. Ti

tega pomena ne poznaš, komunist ti ga ne bo raztolmačil, ker je njemu samo v korist, da razumeš po svoje. **Ko ne razumeš, se boš ujel na sladke besede, kot se muhe love na sladkor. Tako računajo komunisti, s tem hodijo na delo.**

Ali imajo uspeh? Samo en primer si oglejmo!

Sredi med nami v svobodni deželi komunistični predstavniki dežel za železno zaveso prirejajo zabave s plesi in podobno. Vabijo vse. **Zoper svoje pričakovanje boš videl, da hodijo na take zabave tudi ljudje, ki so (baje) zbežali iz domovine zaradi komunizma. Izgovor?**

"Jaz se ne brigam za politiko. Grem, da se pozabavam, da se naplešem, da ubijem čas..."

Saj prav to je tisto! Greš, da ubiješ čas? Komunizma ne maraš. Ali se pa zavedaš, da komunisti ne prirede nobene reči, ne naredo nobenega koraka, ne gredo na nobeno zabavo le zato, da bi "ubijali čas". Pri njih ima vsaka najmanjša poteza svoj poseben namen. Ves tisti čas, ki si ga ti "ubil" pri njih zgolj za "nedolžno zabavo", oni znajo sijajno izkoristiti v svoje namene. Imajo dvojni dobiček: svojega časa niso ubili, pa še tvojega, ki si ga ti mislil ubiti, so obrnili sebi v prid. Ti si že njihova žrtev, čeprav se tega niti malo ne zavedaš. Nisi pristaš, niti malo ne. Seveda ne, saj bi te niti ne marali kot takega. Ljudje, ki "ubijajo čas", so za komuniste nerabni.

Ves omamljen od veselosti ljubeznive zabave, ves zatopljen v sladko muziko in vrtenje parov — "zakaj pa ne, ko tretje svetovne ne bo?" — pomagaš komunizmu k zmagi in si mu že svojo dušo in duše celokupne tebi podobne družbe vrgel v žrelo!

SLAVA NAJBOLJŠIM SINOVOM SLOVENIJE

RODIL SEM SE 22. dec. 1926 v majhni gorski vasi Malilog, ki spada v župnijo Loški potok. Komaj sem leta 1940 dovršil osnovno šolo, je izbruhnila svetovna vojna, ki je kaj kmalu segla tudi v naše kraje. Nič ni pomagalo, da so bile vasi naše fare skrite med hribi, svetovna vihra jim je prizadelo krvave udarce. Zasedla jih je laška fašistična drhal, narod je zaživel v strahu in trepetu. Jeseni 1.1941 se je pojavilo v naših krajih partizanstvo, ki je pripomoglo še k večjim strahotam. Najprej so se partizani pojavili v vasi Bela voda in ponoči ubili kmeta Primoževga Janeza. Dolžili so ga bili, da jih izdaja. To je bila pa le začetna žrtev, vsak dan je prinesel novo gorje, ubijali so eni in drugi.

Kakor sem bil še mlad, me je vojna vihra potegnila v svoj vrtnec in se igrala z menoj, da bi lahko napisal o svojih doživljajih na raznih bojiščih debele knjige. Doma sem doživel še italijanski zlom v septembru 1943. Kmalu potem so partizani z laško artilerijo napadli domobransko postojanko v Novi vasi in jo zavzeli. Med njihovimi voditelji sta bila Stane Rožman-Daki in Janez Hribar. Pod vodstvom teh dveh so ujete domobrance po večini povezali z golo žico, jih med silnim mučenjem odpeljali na vse strani ter zverinsko pomorili. Takrat so tudi ustrelili za konzumom domačega žunika in ga kar tam pokopali, kjer še danes počiva. Nekaj so jih odbrali in prisilili, da so vstopili v njihove vrste. Med temi zadnjimi sem bil tudi jaz. In tako se je zgodilo, da potem dolgi dve leti nisem videl domačih krajev in nič vedel, kaj se tam godi.

Iz daljne tujine sem se vrnil v Loški potok šele po končani vojni — odkod in po kakšnih bridkostih, ne spada v ta članek. Tu želim samo povedati, kaj se je godilo doma in povsod po Sloveniji tiste mesece po prevzemu oblasti od strani komunistov. Moje upanje, da se bom doma že vendar enkrat oddahnil po tolikih vojnih zmešnjavah, je šlo po vodi.

Domov sem prišel pozno ponoči 14. avgusta 1945. Že med potjo iz Sodražice čez Vavolko sem naletel na mrtva trupla mladih ljudi in si lahko mislil, kakšen "mir" vlada pri nas po končani vojni...

Drugi dan, na Marijin praznik 15. avgusta, so bili ljudje namenjeni na romarski shod v Novi štifti, kakor pač vsako leto. Toda nad vso faro je kljub lepemu poletnemu dnevu legel teman oblak trpljenja in smrti. V pokrajino so navalili partizani iz Ribnice in Novega mesta s svojo OZNO. Ro-

marje so na poti proti Novi Štifti prestregli in jih razvrstili na trgu pred cerkvijo. Oddelili so moške od žensk, posebej pa tiste, ki so imeli kaj svojih med borci proti komunizmu. Poklicali so iz vrste Antona Košmrlja, gostilničarja v Malem logu št. 4. Imel je štiri sinove med borci. Takrat so bili že vsi med pomorjenimi v Kočevskem Rogu. Takoj tisti dan so ubili tudi očeta, vdova je ostala sama s sedmero otrok. Prav tako so napravili s kmetom Jožetom Knausom iz Retij. Imel je dva sinova med borci zoper komunizem, oba že pobita. To je moral zdaj plačati s smrtjo nekje pri Vavolki. Ostalim je neki komandant napravil divji govor, da jim je šlo prav do mozga. Vsa fara je onemela in trepetala, kaj bo še prišlo.

Počasi sem zvedel še za vse druge grozote, ki so bile nekaj že za nami, nekaj pa so se še vedno godile.

Po končani vojni spomladi 1945 je vse napeto pričakovalo vrnitve vojcev iz vojne vihre. Tako tudi vasica Malilog. Toda vse zaman. Manjkalo je 42 mož in fantov, počivali so v Rogu. Vas je bila brez moških prazna in pusta, le tu pa tam si videl dečka ali starčka. Matere so žalovale in se vpraševale, kako bodo same z otroci. Oblast se ni menila zanje, domači terenci so napravljali ovire pri vsakem koraku. Z grozo v dušah smo lovili poročila o strahotah, ki so prodirala tudi do naših zakotnih vasi.

Teško je bilo sprejeti kot golo resnico šepetanje, ki je šlo od ust do ust, da so Angleži vrnili Titu s Koroškega tisoče najboljših slovenskih fantov in mož. Še toliko teže je bilo verjeti, ko se je raznesla njihova strahotna usoda pod divjanjen: domačih komunistov. Toda le preveč prič je bilo, ki so videle spomladi tistega leta, kako so vozili dolge vlake teh mučnikov proti Kočevju, od tam pa na morišče v Rog. Tudi o enakem početju na drugih krajih smo zvedeli: Teharje, Strnišče pri Ptujju in tako dalje. Ljudem je ledenila kri v žilah.

Med potjo od Kočevja do Roga so jih neznanško pretepali. Žrtve so bile zvezane po dva in dva z žico. Pred jamo so enega ustrelili, padel je v globočino in potegnil tovariša živega za seboj. To zverinsko početje je trajalo ves teden. Ko je bilo vsega konec, so nametali v jamo živega apna in je zaminirali.

Kljub vsemu so nekateri ostali dolgo živi v jami in se celo rešili iz nje po drevju, ki ga je eksplozija podrla nanje. Med temi je bil Venclov Franca iz Retja. Zvezali so ga bili skupaj s sovaščanom Klemenovim Ivanom. Tega so ustrelili, France je

živ padel z njim z jamo ter izgubil zavest. Ko se je prebudil, se mu je posrečilo, da se je odmotal iz žice, čeprav je bil ves potolčen. Zavlekel se je pod pečine v jami, splezal iz nje po padlem drevju in počasi prilezel do doma. Doma se ni upal nikomur pokazati, zaril se je v mrvo v seniku. Po nekaj dneh so ga glad in silne bolečine v ranah prisilile, da se je pokazal očetu. Oče je se zgrozil nad sinovo senco, s težavo ga je končno spoznal. Takoj je vprašal po drugih dveh sinovih in zvedel, da jih ne bo nikoli več videl.

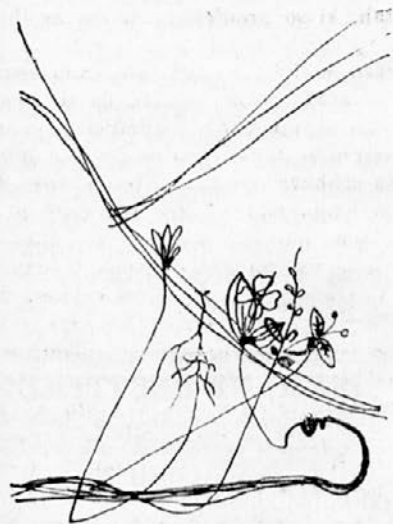
Nad vse značilno, kakšen strah je bil tiste čase v kosteh naših ljudi, je to, kar je oče pozneje storil. Partizani so dan za dnev stikali po hišah in iskali morebitne skrivače. To je šlo očetu tako na živce, da je končno sklenil: Bolje bo, če ga sam naznanim... morda ga s tem le rešim. Šel je v Loški potok k policiji in sina naznanil. Takoj se je dvignila Udba in šla po ubogega Franceta. Odvedla ga je na drugo morišče — v Grčarice pri Gložuti. Tako je ubogi ubežnik iz groba vendar našel zadnji grob. Pozneje se je razvedelo, da so prav tam enako pobili okoli 240 domobrancev, ki so jih še naknadno polovili. Koliko šele drugod po Sloveniji, v

našem kraju pa v Jelenovem žlebu, Travnih gori in Mačkovem gozdu. Da so jih mogli poloviti, so bili največ krivi domači izdajalci, ki so mislili, da si bodo po tej poti pod novo oblastjo zagotovili lahko in brezdelno življenje.

Loški potok je ostal brez mož in fantov. Moja lastna majhna vasica, ki je štela 58 hiš, je izgubila 42 najboljših. Vas Retje jih je izgubila kar 90, podobno ostale vasice.

Slava našim mučnikom, najboljšim sinovom mile matere Slovenije! Ne bomo jih pozabili, pa poskrbeti moramo, da se jih bodo s častjo spominjali tudi naši mlajši.

PRIPIS: Nisem še dolgo v Avstraliji, pa tudi domovino sem šele pred kratkim zapustil. S težkim srcem sem odšel v tujino, toda pod komunizmom ni življenja. Kar sem tu napisal, nisem pobral iz kake "propagande", kot bi mi morda očitali komunisti. Če nisem sam doživel, sem povedal tako, kot je vedela vsa naša fara in vsak človek v njej že pred 16 leti. Mene se pa verjetno spominja kdo od borcev proti komunizmu, ki so danes v Avstraliji, Ameriki, Kanadi, Argentini. Prav lep pozdrav vsem! — Alojzij Knaus.

Risba Remčeve Bare v Balantičevi
pesniški zbirki

ZASUTA USTA

France Balantič

Nekje pokopališče je na hribu,
brez križev, rož, grobovi sami
in prek razpadlega zidu rumena trta,
ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.
Pri meni noč je in mi sveti.
Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!

TRUPLO V POLJU

France Balantič

Nimam duše več, telo so
divje rože mi preklile,
ko v pohodu zmagovalnem
so po zemlji se razlile.

Nič več moja kri ni slana
in prhnim kot mrtva stebila;
zdaj samo še vdano čakam,
kdaj pomlad me bo razgrebla.

ZVEZA BOJEVNIKOV**za MARIJO POMAGAJ NA BREZJAH**

Konec

S SVOJIMI ZBOROVANJI PO DOMOVINI si je Zveza bojevnikov pridobila naklonjenost skera-raj vseh župnikov, kjerkoli so se naši govorniki pojavili. Čut hvaležnosti mi narekuje, da vsaj nekatere z imenom navedem. Izredno gostoljubje nam je naklanjal sedanji bisernomašnik, takrat župnik v Dobrepolju, duhovni svetnik Anton Mrkun. Za naše načrte je bil ves navdušen. Prav tako radovljiški župnik Fatur in z njim g. Pavlič, takrat župnik v Jurkloštru. Izredno agilen in nam vedno v pomoč je bil sedaj že pokojni bivši dekan v Moravčah, g. Jernej Hafner. Na Brezjah smo imeli veliko zaslonbo v tedanjem gvardijanu p. Resmanu. Nikakor ne smemo pozabiti sedaj že tudi pokojnega g. Selana, župnika v Svibnjem.

Vsi ti in številni drugi duhovniki so nam bili pri težkem delu v krepko moralno oporo. Le tako smo mogli na številnih sejah širšega odbora vsa vprašanja reševati složno in mirno v pravem bojevniškem in tovariškem duhu. Kakor je vojaški stan neprijeten in poln odgovornosti, je pa gotovo prav ta stan najboljša šola za pravilno umevanje medsebojnosti, za kar je potrebna disciplina, nesebičnost in strpnost do vseh.

Preureditev velikega prostora pred cerkvijo na Brezjah smo srečno zaključili. Že omenjena zahvalna spomenica je bila sestavljena in podpisana. Slavnostno odkritje spomenika pokojnemu prvemu tajniku Zveze kuratu Bonaču in spominske plošče padlim bojevnikom, kakor tudi odprtje preurejenega prostora in vzidanje zahvalne spomenice Mariji Pomagaj se je vršilo leta 1937. Doseglo je višek romarskih shodov na Brezjah. Tisočglava množica se je zbrala. Ves program se je ob navzočnosti škofov izvršil v najlepšem redu. Govorniška tribuna in prostor za častne goste sta nudila udeležencem neizbrisen vtis. Velika stena za govorniškimi odrom je bila zavita v slovensko zastavo. Naj pripomnim, da nam je tik pred prireditvijo predstavnik takratne vlade prav zaradi edine zastave — slovenske — skušal napravljati težave. Ni mogel razumeti, da je naša prireditev nepolitična, zgolj slovenska in verska. Nismo se dali zbegati, pa smo dobili za to zadoščenje. Prireditve se je udeležil tudi odposlanec regenta Pavla, ki je nagovoril udeležence v lepi slovenščini in izročil regentov pozdrav. Ko

sem temu odposlancu omenil oni ugovor zaradi slovenske zastave, je rekel z nasmehom: Saj ste vendar Slovenci z mano vred, ta pripomba bi lahko izostala.

Tako je bila to izrazita slovenska verska prireditve, ki je morala ostati udeležencem do smrti v hvaležnem spominu. Po tem velikem romarskem shodu naša Zveza ni mirovala, ampak je dalje snovala in izvajala svoj dobrodelni program. V zadovoljstvo in veselje našega nadpastirja je prirejala skupne obiske na množičnih grobovih pokojnih bojevnikov in odkrivala spominske plošče po raznih župnijah. Zmerom smo čutili, da je z nami v duhu in molitvi Prezvzišeni škof Rožman, drugače bi ne bili mogli dosežati tako lepih uspehov.

Značilno za tiste čase je dejstvo, da na velikih prireditvah nismo nikjer opazili motenj ali demonstracij nasprotnikov, ki bi nas pri delu zavirale. Zveza je še vedno rasla, napredovala in izvajala svoj program pod varstvom brezjanske Marije Pomagaj.

Tako je z vsem narodom tudi naša Zveza dočakala nesrečno drugo svetovno gorje. Člane glavnega odbora, katerih število je doseglo 30 izbranih mož, je pobrala neizprosna smrt ned vojno ali kmalu po njej. Ostal sem sam z edinim prvim podpredsednikom in vnetim sodelavcem Rudolfom Wagnerjem, ki se težko prebija na starost skozi življenje kot begunec v Argentini. Na naše delo so ostali le spomini in spomeniki, pa preurejen prostor pred svetiščem Marije Pomagaj na Brezjah. Vse drugo je uničeno in s tem je podan en dokaz več, kako velika nesreča je komunizem za naš ljubljeni slovenski narod!

ISKRENE ČESTITKE!

Srebrni jubilej mašništva je praznoval
4. junija letos slovenski župnik v Milwaukee,
Wis., ZDA, soustanovitelj lista MISLI v
Avstraliji:

P. Klavdij Okorn OFM

Kolikor vemo, so župljani sv. Janeza
Evangelista napravili svojemu priljubljenemu
župniku prav lepo slovesnost.

Tudi mi kličemo: Bog ga živi in mu daj
dočakati vrsto nadaljnjih jubilejev!

Izpod Triglava

NA ZALAH V LJUBLJANI so v torek po veliki noči pokopali p. dr. Angelika Tomince, ki je umrl, kakor smo že poročali, na velikonočno nedeljo. Pogreba se je udeležila ogromna množica, ki so jo ocenili na 20,000 ljudi. Pač dovolj močan dokaz, kako so verniki in neverniki rajnika spoštovali.

V POSTOJSKI JAMI grade novo krožno železnico. Speljana bo skozi pet predorov in bo dolga 3150 metrov. Nova proga je potrebna, ker obisk jame narašča od leta do leta. Sedanja železnica v jami prepelje poprečno na dan okoli 3,000 obiskovalcev, pa je postala odločno premajhna. Nova jih bo zmogla vsaj tisoč več.

V GORICI in na Goriškem titovci izgubljajo tla. Njihovo upanje je le še Trst in ondotni tovariši. Nanje se morajo naslanjati. Pred časom so opustili lastno politično organizacijo in glasilo "Soča". Imeli so še neodvisno prosvetno organizacijo pod imenom Zveza slov. prosvetnih društev. Na zadnjem občnem zboru so pa naložili novemu odboru, da izvede zlitje s Tržačani tudi na prosvetnem polju.

KATOLISKI DOM v Gorici naglo raste iz temeljev v ulici XX. Septembra. Ko smo že poročali, so temeljni kamen blagoslovili z velikimi slovesnostmi v nedeljo 8. januarja. Predsednik odbora za zidavo Katoliškega doma je dr. Anton Kacin.

V CELOVCU so imeli koroški, tržaški in goriški Slovenci dne 9. aprila dobro uspelo "kulturno srečanje". Skupna prireditev se je vršila v Kolpingovi dvorani, ki je bila do zadnjega kotička napolnjena. Na programu so bili poleg primernih govorov tudi pevski in igralski nastopi. Tržačani so pod vodstvom prof. Peterlina igrali dijaško veseligr "Neopravičeno odsotna".

TURISTOM, obiskovalcem iz tujine, je z vso Jugoslavijo vred na stežaj odprta tudi Slovenija. Z njimi prihajajo v deželo milijardne vsote dinarjev. Po novi denarni uredbi dobijo tujci za dolar 600 din, pred letošnjim letom samo 400. Na prvi pogled to pomeni, da bodo tujci zdaj še ceneje živeli pod Triglavom in še v večjem številu prihajali. Da se pa ne bodo prav preveč žurili in si de-

lali utvare, so hoteli povišali ceno za sobe od kakih 850 din. na okoli 1500. Stvari ostanejo torej nekako pri starem.

MARIBORSKI ŠKOF dr. Maks Držečnik se je letos v marcu mudil več dni v Rimu. Poročilo pravi, da mu je šlo zlasti za to, da v raznih papeških kongregacijah pospeši delo za beatifikacijo škofa Slomška. Sprejel ga je pa v posebni avdienci tudi sv. Oče Janez XXIII.

ŠTIRI FILMSKA PODJETJA premore današnja Slovenija: Triglav-film, Viba-film, šolski-film in Film-servis. Generalni direktor je Branko Tuma. Izdelajo zdaj že 6 do 8 filmov na leto. Cena vsakega filma je okoli 70 milijonov dinarjev. Za financiranje tako dragih filmov imajo živahne stike s tujimi filmskimi podjetji, ki rada sprejemajo zlasti pokrajinske in folkloristične slovenske filme, da jih vpletajo v filme lastnega izdelka.

ZA LETALSKO PISMO v inozemstvo je pošta podražila znamko, ki je poprej stala 80 din, zdaj pa 140. Ta vsota pomeni poprečen zaslužek delavca v Sloveniji na uro. Bodo pač odslej prihajala pisma k nam le bolj po "počasni pošti", ki si vzame časa kar do dveh mesecev. Pa če bi bila le znamka dražja! Vsi mogoči predmeti so se podražili za "primerno" višino odstotkov.

"NA PLACU V TRŽIČU smo slovesno sprejeli svojega rojaka tudi Tržičani, ker je doma iz Kovorja. To je Jože Šlibar, ljubljanski študent, ki je dosegel svetovno prvenstvo v smučanju, po domače Snarjev iz Kovorja. Napravili smo mu slovesen sprejem, župan je pa prvaka pozdravil in mu čestital. Zahvalil se je za sprejem oče Snar. Snarjeva hiša je znana in dobra kmečka hiša v Kovorju". — To poročilo je nekdo poslal v Ameriko in je bilo objavljeno v koloni Lige v Amerikanskem Slovincu.

"NAPITNINO" so komunisti odpravili v Sloveniji kmalu po prevzemu oblasti. Bila je namreč kapitalistična iznajdba, zato je morala iti. Socialistična družba mora izhajati brez nje. In res še danes "napitnine" ni več. Letos s 1. januarjem so pa uvedli v hotelih, restavracijah in gostilnah "postrežnino", ki znaša 10% pri vsakem računu in jo kar pripišejo računu. Menda zato, da gostu ni treba tuhtati, koliko bo pustil "pod krožnikom". Kdo je odkril, da "postrežnina", ki je identična dvojčica "napitnine", lepo spada v socialistično družbo, ni bilo nikjer povedano.

★ KLJUB TEMU, DA Z NADŠKOFJO še nisem podpisal nobenega kontrakta zaradi Padua Hall, je po vseh okoliščinah videti, da se ni bati kakih sprememb. V hiši je danes 33 slovenskih fantov, res največja naša družina v Avstraliji. Verjetno bi napolnil še enkrat večjo hišo v teh tednih brezposelnosti, ko ni skoraj dnevna, da bi ne pozvonil pri vходу komaj došli rojak — brez posla, brez denarja in brez stanovanja. Pošilja mi jih emigracijski urad in celo policija, ki jih najde tavati po mestu; iz Bonegille jih pa sam rešujem s telegrami. Upam, da bo krize kmalu konec in spet dovolj dela.

★ Največja in najlepša novica od našega konca je tale: DOBILI SMO AVSTRALSKE BREZJE. Okvir, ki sem ga naročil za našo podobo Marije Pomagaj, je bil izgotovljen kot nalašč ravno pred praznikom Marije Pomagaj, ki je dne 24. maja. Tako sem mogel ustoličiti našo brezjansko Kraljico v kapelici na predvečer. V kotu na desni strani oltarja je zakraljevala med cvetjem in svečami. Na sam praznik sem maševal za vse avstralske Slovence in jih priporočal naši skupni Materi. Nekaj dni kasneje pa sem na škofijskem ordinariatu dobil dovoljenje, da smem dati Mariji še častnejše mesto: nad tabernakelj. Ravno na zadnji dan maja, na praznik Marije Kraljice sveta, je slika Marije Pomagaj že visela nad oltarjem. Pred njo sem pr-

vič maševal naslednji dan, na praznik Rešnjega Telesa. Naj bi Marija Pomagaj avstralske Slovence spet pripeljala k obhajilni mizi, ki jo — po pravici rečeno — tako pozablja! To svojo materinsko nalogo naj bi izvršila med nami, pa bomo doživeli isti prepород, kakor so ga ameriški Slovenci po ustanovitvi lemontskih Brezij!

Ko boste to brali, bo tudi blagoslovitev podobe Marije Pomagaj že za nami. Na prvo junijsko nedeljo sem pri maši povabil rojake, naj bi napolnili kapelico na večer praznika sv. Antona Padovanskega (13. junija): blagoslovitvi podobe bodo sledi-

le pete litanije Matere božje z blagoslovom. Upam, da bo odslej naša kapelica imela vedno več obiskovalcev.

★ Zdaj pa kar h krstom in porokam, da jih ne pozabim! — V aprilu so krščevali v družini Danila Jelušič in Ivanke r. Šajne v Rosewater (Adelaide, S.A.): dobili so Cvetko Matildo. Prav tam je 7. maja občila krstna voda novo članico družine Ignaca Ahlina in Loti r. Plave — Ano Marijo. — Dne 7. maja je bila v North Richmondu krščena Sonja, hčerka Alojza Ludvika in Jože r. Urbančič. Isti dan je prvič obiskal cerkev tudi Peter, prvorojenec Draga Tkalčevića in Katicice r. Kobe, Moorabbin East. — 14. maj beleži kar šest krstov: V cerkvi sv. Družine v Bell Parku (Geelong) je bil krščen Marjan, sin Ivana Mrharja in Antonije r. Magajna; dalje Katarina, hči Viktorja Kolmaniča in Katarine r. Mulej; Jožef Anton je novi član družinice Ivana Nadoha in Antonije r. Počkaj; Nada Suzi pa nova članica družine Alojza Iskra in Drage r. Suštar. V St. Albansu je ta dan zajokal pri krstnem kamnu Dušan John, sin Viljema Bauerja in Kristine r. Baligač, dočim so Franka, sina Franca Grlj in Pavle r. Šenkinec prinesli k sv. Moniki v Moonee Ponds. — Na Binkošti 21. maja je bil v Carltonu krst Helence Marije, hčerke Cirila Čampelj in Angele r. Blatnik. — Četrty junij je videl pri nas tri krste: Zlatko Frank je novi član družine Franca Tomažiča in Ivanke r. Jesenc iz Glenroya, v Fitzroyu je družinica Rudolfa Simunkoviča in Terezije r. Bernec dobila prvorojenko Zinko Marijo, v družini Slavka Jernejčiča in Marije r. Meden v Alingtonu pa dela dvojčkoma družino Marjan Franc. — Kar vsem po vrsti: Obilico sreče!

★ V Adelaidi (St. Peter's) sta si dne 2. aprila podala pred oltarjem roko Peter Jakša in Luciana Gus. Peter je doma iz Bele Krajine in med adelaidskimi rojaki dobro poznani nogometaš, nevesta pa je iz Primorske. Tej so v aprilu sledile v Adelaidi

še tri slovenske poroke, pa žal trenutno nimam podrobnejših podatkov. Pa drugič! — V stolnici sv. Patrika v Melbournu je 6. maja Adam Klančič pričakal svojo nevesto Ano Marijo Vouk. Ženinov rojstni kraj je Miren pri Gorici, nevesta pa je iz Rupe, prav tako mirenska fara. — Isti dan sta si pri Sv. Patriku v Murrumbenei obljubila zvestobo Jože Rozman in Suzana Majer. Ženin je doma iz Brezove rebri (ajdovska fara), nevesta pa iz Selenče. — Dne 13. maja je bila slovenska poroka pri sv. Janezu v East Melbournu: ženin je bil Franc Petek, doma iz Radoslavcev (župnija Mala Nedelja), nevesta pa Matilda Munda, doma iz Sobotincev (župnija Sv. Marko niže Ptuja). — Tri poroke smo imeli dne 3. junija. Ta dan sta si pred Marijo Pomagaj v kapelici Padua Hall podala roke Jože Novak in Marta Baš. Ženin je rojen na Bledu, nevesta pa v Novem mestu: Gorenjska in Dolenjska sta se srečali na avstralskih Brezjah. Jože je večletni sodelavec tukajšnjega Slovenskega kluba. — V Marijini cerkvi v Ascot Vale sta začela skupno življenjsko pot Anton Kirn in Silva Ludvik. Tone je iz Klenika (fara Sv. Peter na Krasu), nevesta pa in Bača (fara Knežak). V Marijini cerkvi v Sunshine pa sta rekla "da!" Anton Poklar ter Ana Iskra. Ta Tone je pa iz Podgraj doma, dočim je nevesta iz Sušaka, župnija Jelšane. — Vsem parom želimo vse ono, kar pričakujejo od bodočnosti. Na mnoga leta in Bog ter Marija z Vami!

★ Žal moram k tem veselim novicam pridati tudi dve žalostni. Zopet je med naše vrste segla smrt.

Dne 30. aprila okrog pete ure popoldne je potoval iz Adelaide proti Whyalli slovenski fant **Franc Pahor**. Skupno s prijateljem sta se vračala na delo. Gotovo je bil vesel za volanom, saj je dan prej kupil avto. Pri naselju Two Wells, nekako 50 milj iz Adelaide, ga je nenadoma zaneslo s ceste in vozilo je udarilo v brzojavni drog. Franc je dobil udarec na glavo in bil na mestu mrtev, sopotnik Jože Kosmačin pa se je iz nezavesti prebudil šele v bolnišnici, a se mu na srečo ni nič zgodilo. — Pokojni Franc Pahor je bil rojen dne 2. septembra 1931 v Novi vasi, župnija Opatje elo Spri Gorici. Doma so mu rekli "Lukačov". Z bratom Jožetom sta dospela v Avstralijo dne 24. septembra 1955 in sicer na znani ladji "Skaubryn", ki se je kasneje potopila. Nastanila sta se v Južni Avstraliji. Osebnostem ju prvič srečal v Nangwarryju, kjer sta bila na delu v gozdu. Potem sta se premaknila v Adelaido, kjer je Jože še zdaj, Franc pa je dobil delo v Whyalli, kamor se je 30. aprila vračal, a žal ne vrnil.

Franc je bil vesele narave in v družbi zelo pri-

ljubljen. To je pokazal tudi velik in lep pogreb, ki se je v sredo 3. maja razvil proti pokopališču v Springbank, kjer je našel rojak zadnje počivališče. Poleg brata tukaj zapušča Franc sestro Ivanko v Argentini, doma pa mater. Naj mu bo lahka avstralska zemlja!

V Melbournu pa me je presenetil klic iz avstralske policijske postaje, da so našli Štefana Šilca mrtvega v sobici: zadušil se je s plinom. Kako se je nesreča zgodila, ve samo Bog: naj ostane sodba Njemu! Pregledal sem vsa še neoddana pisma, ki jih je Štefan pisal verjetno na dan smrti (po vsej verjetnosti je umrl v nedeljo 28. maja zvečer) in so polna volje in načrtov za bodočnost.

Štefan Šilec je bil rojen dne 22. decembra 1937 v Sv. Trojici v Slovenskih goricah, vas Selce. Izučil se je za tesarja. Iz Slovenije je pobegnil preko meje v Avstrijo, nato v Nemčijo, od koder je letos emigriral v Avstralijo. V Brisbane je došel v letalom dne 6. aprila. Pisal mi je iz Bonegille, če ga morda morem rešiti taborišča, in res sem ga poklical. V Padua Hall je došel 14. aprila. Kot sem ga spoznal, je bil nemirnega značaja in vedel sem, da se bo težko ustalil. Dne 3. maja je odšel na stan v East Hawthorn, kjer je imel tudi delo. Še vedno je rad prišel pogledat med nas in tudi priznal, da se je prehitro odločil "na svoje" in mu gre težko. Na tretjo nedeljo v maju je bil med slovensko mašo v mestu še pri spovedi in obhajilu. — Za pokojnega Štefana sem imel mašo zadušnico v ponedeljek 5. julija v kapelici pri Mariji Pomagaj, popoldne ob dveh pa smo ga pokopali na slovenskem pokopališču v Keilorju.

Štefan zapušča v Kanadi mater in sestro, v Nemčiji brata, če ima še kaj sorodnikov v domovini, mi pa ni znano. Štefan, počivaj v božjem miru!

★ Iz Padua Halla je omembe vredno tudi tole: Vogrinov Tone je stopil nedavno v mojo pisarno in me vprašal, če imam še kaj častnih potrdil darovalcem za Slovenski Dom v Melbournu. Suveda sem jih še imel. In potem mi je začel narekovati imena darovalcev ter vsote. **Bil sem prijetno presenečen: fantje slovenskega hostela so nabrali med seboj skoraj sto funtov za naš skupni Dom** — fantje, ki so komaj dospeli v Avstralijo in ki danes vsakdo izmed njih upravičeno trepetajo za svojo službo. In vendar so dali — vsak po svojih močeh. Lep dokaz, **kako je možno medsebojno razumevanje in sodelovanje obeh naših melbournskih ustanov**. Obenem pa je to tudi mrzel poliv tistim našim rojakom, ki so že več let tukaj, pa za Dom "ne morejo še ni-

(Konec str. 188)

Z Vseh Vetrov

LAOS SE JE ODDAHNIL, vsaj rečeno in zapisano je, da so se sovražnosti ustavile. Njegov kaos se je pa preselil v Genevo, kjer se predstavniki 14 držav menijo, kakšen naj bo odslej položaj te majhne azijske dežele. Kako in kdaj se bodo sporazumeli? Rdeča Kitajska je poslala v Genevo nič manj kot 160 "izvedencev" na konferenco v Genevo in vzela zanje v najem sobe v ondotnem hotelu za šest mesecev. To je dovolj jasen znak, kako si komunisti prdstavljajo delo za sporazum. Govorili bodo in govorili, ugovarjali in spet ugovarjali, predlagali in odlagali. Tako dolgo, da se bodo zastopniki Zahoda utrudili, naveličali in disgustirali. Od same utrujenosti se bodo zmeščali. Vrhu tega bodo medtem komunisti v Laosu stvari po svoje uredili, še kje drugje dvignili hrup, ki bo pritegnil nase pozornost Zahoda, Laos se jim bo zazdel "manj pomemben". Rdeči Kitajci in razni drugi tovariši vedo končno tudi to, da je mogoče po šestih mesecih najemnico hotela raztegniti za nadaljnjih 6 mesecev...

AMERIŠKO POMOČ raznim državam po svetu misli Kennedyjeva vlada na novo premisliti. Washington je baje uvidel, da se je ta pomoč, segajoča v težke bilijone, dostikrat čisto napačno delila. Denar je šel v napačne žepce, vladajoči so se z njim okoristili, dostikrat naranost v škodo velikodušnega darovalca, ljudske množice so imele od ameriške pomoči malo ali nič. Nadalje bo bajé ameriška pomoč šla organizacijam, ki predstavljajo ljudstvo, ne pa vladam, ki največkrat le same sebe predstavljajo. Kako bo mogoče to izvesti, je pa drugo vprašanje, čeprav je načelo samo na sebi vse hvale vredno.

TITOVA VLADA je gotovo ena tistih, ki ne bo več dobivala ameriške pomoči, če bo Kennedy zares ravnal tako, kot govori. Kam so pa šli milijoni, ki jih je Tito dobil od Amerike? "Priljubljeni" maršal si je z njimi privoščil dvomesečne počitnice, da je obiskal razne nove države v Afriki, se dobro imel skupno s svojim številnim spremstvom, Afrikancem pa ponujal ameriške dolarje kar na debelo. Medtem je doma narasla draginja, da ljudje kar gagojo pod silo razmer. Ni čudno, da je Tito ob svojem povratku iz Afrike dobil na uho ljudsko mnenje, ki ni moglo več držati jezika za zobmi: Tito, ostani doma in na nas misli! Tako je poročal "Newsweek".

MIROVNE ZBORE je zamislil predsednik Kennedy za pomoč zaostalim državam in narodom. Mladi Amerikanci obojega spola naj se prostovoljno javijo za razna dela v tujih državah Afrike, Azije in Južne Amerike. Gredo naj v svet kot nekaki misijonarji prave demokracije. Sliši se, da se jih je že veliko prijavilo. Obvezati se morajo, da bodo vsaj za dve ali tri leta delali v tujih deželah brez posebne plače in učili ondotne ljudi, kako naj si sami pomagajo do večjega blagostanja. Preden bodo mogli iti, jih bodo doma posebej šolali za novi poklic. Baje pojde prvi tak "mirovni zbor" v Bolivijo, ki je ena najbolj zaostalih dežel v Južni Ameriki. Upajmo, da se bo stvar obnesla in si bodo Amerikanci priborili nazaj nekaj izgubljenega ugleda po svetu. Doslej je bil njihov nastop v tujih krajih vse preveč "od zgoraj navzdol". O tem ve povedati na primer indijski predsednik Nehru. Ponudil sem Amerikancu cigareto, pripoveduje, pa je odklonil, češ: kadim samo ameriške, vaše so zanič. Sedel sem z Amerikanci pri obedu, pa mi je eden od njih pošepetal na uho: Vidiš, danes sediš med samimi milijonarji...

V TRSTU SO ZBOROVALI italijnski geografi. To je bilo že 17. tako zborovanje. Udeležilo se ga je 700 profesorjev zemljepisja iz Italije in nekaj gostov od drugod. Med gosti je bil in imel posebno predavanje naš rojak prof. I. Velikonja, ki je prišel na zborovanje iz severne Amerike. Več let je poučeval na slovenskih srednjih šolah v Trstu, pred šestimi leti je pa odšel v Ameriko in je zdaj profesor ne univerzi države Illinois. Med obiskom v Trstu je predaval tudi na sestanku slovenskega društva akademskih starešin. Ob lepi udeležbi so ga Tržačani z velikim zanimanjem poslušali.

V PAKISTANU v Aziji poučuje na univerzi Dacca Slovenec Ljubo Sirc, v ondotni bolnišnici pa zdravnica sestra dr. Dominika Žužek. Oba sta nam dobro znana. Prvi po svojih številnih spisih, n. pr. v Klicu Triglava, druga iz poročil v Katoških Misijonih. O priliki obiska angleške kraljice v Pakistanu je imel dr. Sirc priložnost, da je govoril z obema, s kraljico in princem Filipom. Oba sta seanimala za njegovo sedanost in preteklost.

SOLO ZA BREZPOSELNE mlade delavce gredijo v mestu Sudbury v kanadski provinci Ontario. V njej se bodo vežbali brezposelni v raznih

strokah, ki jim bodo omogočile bolj stalno in sploh boljše zaposlitev. Znano je, da v času brezposelnosti najteže najdejo delo taki delavci, ki niso za kako stroko izučeni. Tri četrtine stroškov za milijonsko zgradbo bo prispevala zvezna vlada Kanade.

NA TEKOČI TRAK so spravili Amerikanci tudi kupovanje v trgovinah, pač na "supermarketih". Če stopiš kupovat v tako trgovino, ti ni treba več hoditi od stojnice do stojnice, kar na tekoči trak stopiš in se lepo voziš okoli. Razstavljeni so samo vzorci, ob njih so pa bloki listkov z označbami blaga, njegove teže, vrste itd. Odtrgaš blok, ga vložiš v kuverto, napišeš svoj naslov in to oddaš pri vhodu. Tvrdba ti pošlje naročeno blago na dom,

konec meseca dobiš po pošti račun, ki ga tudi po pošti plačaš.

ŠTIRJE SLOVENSKI PROFESORJI predavajo na slavni Gregrijanski univerzi v Rimu. Vsi so člani jezuitskega reda: Vladimir Truhlar, Ivan Zore, Maks Žitnik in Pavel Leskovec.

GROB SV. METODA so našli, vsaj tako zatrjujejo strokovnjaki. Na Moravskem nekoliko vzhodno od Brna so odkrili v izkopaninah temelje stare krščanske cerkve in blizu oltarja grob z okostjem zelo visokega moža. Ena noga je krajša od druge, roka pohabljen. Sv. Metod je umrl na Moravskem in bil tam pokopan 1. 886, dočim je brat sv. Ciril umrl in bil pokopan v Rimu 23 let poprej.

Nova moderna bolnišnica v Townsville, QLD.

Avstralija je ena najbolj zdravih dežel sveta. Deloma je to pripisati podnebjju, deloma zdravniškemu skrbstvu oblasti. Nalezljivih boleznih, kot je kolera, tifus, rmena mrzlica, kože itd., v Avstraliji sploh ni. Jetika je zelo redka, če se pa kje pojavi, oblasti poskrbe, da se bolnik takoj izolira in uspešno zdravi. Dobiva tudi izredno denarno podporo.

Misli, June, 1961.

Javnih in privatnih bolnišnic šteje Avstralija blizu 800. Novejše so zelo moderne, najnovejše v vsakem pogledu. Nekatere so državne, druge vodijo krajevni odbori. Vse dobivajo do neke mere podporo od vlade.

Bolniško zavarovanje je močno razširjeno in se vsem nujno priporoča. S takim zavarovanjem si človek za primer boleznih olajša račune za zdravlila in oskrbo v bolnišnici.

TETA IZPOD GRMADE

ODKAR SEM JO POZNALA, nam je bila — Trnovčevim otrokom — skrivnostno bitje izpod Grmade. Od tam gori nam je poleti prinašala lešnikov, pozimi mahu za jaslice. Občudovali smo jo in blagrovali, da je njen dom visoko pod Grmado, kjer na nižjih obronkih cveto redke blagajke, više v bregovih pa rdi vresje in jožefce omamno dehté. Okoli tetinega doma zore lešniki in sladke robidnice, da je treba samo seči po njih in usta odpreti. Kako naj bi bilo drugače, ko je teta prišla k nam od Robidovčevih?

Doživeli smo, da nas je teta smela vzeti s seboj na svoj dom. Spremljali smo jo v tisti čudoviti svet, poln vonja po brinju, vlažnem mahu in poznem telohu. Z vrha Požarnikov nad Hrenovčevim mlinom se nam je prikazala Robidovčeva domačija, ki se je sončila na goljavi pod Grmado. Grmada, za nas takrat najvišji vrh na vsem svetu, je bila čudno blizu, vsa temnožametna in skrivnostno vabljliva. Če bi nam bilo dano zlesti na njen vrh, bi z rokami lovili drobne oblačke, ki so se leno igrali po njenem hrbtu. Morda bi srečali škrate in vile in divjega moža, saj nam je stara mama pravila, da je Grmada dom vseh teh skrivnostnih bitij. In naša teta — tudi ona je del tega dišečega, sončnega in obenem tajnostnega sveta, odkoder so z njo vred prihajali k nam lešniki in mah, ki je že zgodaj v adventu prinesel v hišo vonj po božiču.

Dospeli smo pa samo do Robidovca, kjer nam je teta postregla z ajdovim kruhom in orehi, ki smo jih tolkli na javorjevi mizi nasproti ogromni zeleni peči. Ta prvi izlet pod Grmado je v mojem spominu tako živ, kot prvo romanje k Mariji Pomagaj na Brezje.

Da, na Brezje! Vsako leto smo šli, veliki in majhni, je najmanjši so ostali doma. In za varuhinjo najmlajših je seveda prišla Robidovčeva teta. Pa je bilo kar težko odločiti, v čem je večja mikavnost, romati na Brezje ali oštati doma in poslušati teto, ki je vedela čudovitih zgodb brez konca in kraja. Res so bile včasih podobne onim, ki nam jih pravila stara mama, vendar vse bolj zapletene, skrivnostne, polne nerešljivih ugank. Kadar ni bilo tete pri nas in smo poslušali le staro mamo, smo včasih posegli vmes in kaj dostavili po tetinem pripovedovanju. Babica je nerada poslušala in nam dala razumeti, da teta le preveč po svoje obrne. To pa v naših očeh tetine veljave ni zmanjšalo, le stara mama se nam je zdela manj ve-

“Grmada, za nas takrat najvišji vrh”

rodostojna. Kdaj pa kdaj smo se zatekli k teti Francki, ki je bila domača in vedno pri roki, za otročarije pa ni imela posluha. Poslušala nas je, rekla pa nič. Kakor da ni čisto nič važno, kako se mora pravljica pravilno povedati.

Če je koga pri nas obiskala bolezen, nismo klicali zdravnika, Robidovčevi teti smo pošto poslali. Prišla je in imeli smo praznik, da za žalost ni bilo časa. Teta je znala streči, poznala je domača in umetna zdravila, kaj kmalu se je bolezen poslovila in šla svojo pot. Otroci nismo znali ceniti tetinih skrbi ob bolniku, zmerom smo ji bili pod nogami in jo obkladali z novimi in novimi vprašanji. Nikoli se ni razjezila, nikoli se ni naveličala naše radovednosti, nikoli nas ni zapodila. Kadar je utegnila, je sedla k nam in začela pripovedovati. Zadišalo je po brinju, v ustih so se nam nabrale sline po lešnikih, roke so greble po mehkem mahu, da bi odkrile, kje imajo škratje vhod v svoje podzemne gradove.

Pa je prišlo k nam vse kaj hujšega kot bolezen. Zgodilo se je, da sta v enem mesecu druga za drugo umrli stara mama in teta Francka. Za njima je ostala pusta in mračna praznina, da je februarška vlaga še bolj silila pod obleko, nam ježila lase in nas ščipala skozi premočene čevlje. Ni nam bilo do igranja, zazdelo se je, da smo v nekaj tednih nadomada odrasli. Pa smo zvedeli, da ima priti Robidovčeva teta in bo ostala pri nas. V hipu smo zdrknili nazaj v čase, ko misli na smrt nismo poznali. Res je teta prišla, to pot sicer brez lešnikov, ker je bila Grmada pokopana pod snegom. Pri nas je pa bilo spet prijetno in toplo, večerje ob brleči petrolejki niso bile več žalostne in molčeče, teta jih je oživila z zgodornim pripovedovanjem. Stari oče je včasih pogodrnjal, češ da je zdaj pri nas le preveč klepeta, nas pa ni kar nič prepričal.

Tako je postala teta del naše družine. S tem

je izgubila nekaj skrivnostne mikavnosti, nehala je biti bitje izpod Grmade, vendar smo jo še enako radi imeli. Zlepa si nismo prišli navzkriž. Če smo kdaj kaj ugnali, kar ni bilo po njenem okusu, je nekoliko pogodrnjala nad otroci, pa tako, kot bi se nas nič ne tikalo. Pridna in delavna je bila kot mravlja, odrinila nam je za hlapca in dekle. Pa tudi med delom je imela za nas čas, da nam je pripovedovala zgodbe in izkušnje iz lastnega življenja.

Kljub vsemu je naša mama našla na teti napako. Da je pri jedi izbirična, jo je obtožila. In da smo jo začeli tudi otroci posnemati, je počitala. To je bilo res. Pa je teta lepo pojasnila mami svojo "izbiričnost", nam pa izpodbila izgovor. Nekoč se je na poti v cerkev napila premrzle studenčnice. Pokvarila si je želodec, zato mora paziti, kaj sme in česa ne. Tako smo zaključili ta nesporazum.

Bolj čudno se je končal neizpolnjen med teto in starim očetom. Dobri mož je imel svojih 90 let in bil še kar čvrst. Nekega dne je pa legel in ni več vstal. Kolikor je vedel povedati, ga je bolelo samo to, da mu je teta na neki srajci odrezala rokav. Očitno je bila to samo njegova domišljija, povzročila je pa med njima lepo merico prerekanja. Končno ji je oče rekel, naj ga pusti, da bo zaspal. Ubogala je, toda kot zvesta strežnica je čez 15 minut spet pogledala k bolniku. Ostrmela je — oče je bil mrtev.

Kmalu po dedovem pogrebu smo odšli v begunstvo. Ker teta že davno ni bila več legenda, ampak ena od nas, je bilo kaj naravno, da je šla z nami. Vse bridkosti potovanja in begunskega taborišča je junaško prenašala in nam dajala dober zgled. Še jo vidim, kako je s svojim lončkom do zadnjega čakala na taboriščno čorbo, da ne bi koga prikrajšala za njegov delež. Ko smo mi pri mizi že imeli vsak svoj obrok pospravljen, je počasi škrtala po svojem lončku sedeča na zaboju poleg ležišča.

Postalo je očitno, da je življenje teto izpod Grmade pustilo ob strani. Nikomur ni bila več potrebna, tudi ne nam otrokom, ki smo v težkih časih naglo zoreli iz pravljic v življenje. Vase zamisljena je posedala na svojem zaboju, ni se dala motiti, ko smo odhajali in prihajali, loputali z vrati in se potili ob nalogah za taboriščno šolo. Še manj, ko smo rogovilli ob pripravah na izlete. Nikoli se nam ni pridružila na tako pot. Rajši je odšla v kapelo in Nekdo v tabernakeljnu ji je gotovo pripisal večjo važnost kot nam, ki smo se poganjali za odlične rede v šoli in odborniška mesta v organizacijah.

Misli, June, 1961.

morje. Odšli smo z velikimi nadami v sreih, pa majhnimi stvarcami v kovčkih. Teta je ostala za nami. Čakala je na papirje za odhod v Minnesoto. Težko sem se poslavljala od nje. Notranji glas mi je očital, da sem se ji izneverila, in njena tiha nevsiljiva zvestoba mi je vzbujala vest.

Ko smo se v novem svetu že nekoliko znašli in se izvlekli iz prvih težav, smo zvedeli, da ima tudi teta morsko pot že za sabo. Okoliščine so nanesle, da je prišla v sesterski zavod, v dobro oskrbo, pa med tuje ljudi, ki so vse drugače živeli, kot je bila vajena teta, pa še njih govornice ni razumela. Seveda tudi oni ne njene. Pa če bi bili, koga naj bi zanimalo, kaj ve povedati teta iz starega sveta, ko niso poznali Grmade, teloha, lešnikov in mahu za jaslice? Le redko jo je obiskal domač človek, da se je z njim pogovorila po svoje. Nam se je oglašala od časa do časa. Pisala nam je na voščilnih kartah, ki jih je od sester dobila za božič, čeprav je koledar kazal kres.

Tako je životarila teta izpod Grmade sredi Tako je prišel čas za naš odhod čez neznan neizmeren minnesotskih planjav. Životarila in venela. Nič se nismo čudili, ko nam je prišlo na uho da leži in ji nune ne obetajo na tem svetu vstajenja. Res ni bilo dolgo, da je prišla pošta: Teta je mrtva...

Čudno. Že tako dolgo mi ni bila Robidovčeva teta več skrivnostno bitje izpod Grmade, ob vesti o njeni smrti je spet zadisalo po jožefah in mahu in zrelih robidnicah. Kakor da stojim pod Grmado nad tetinim domom in zbiram planinske cvetlice. Otožna misel jih pošilja v nepoznano Minnesoto na sveži tetin grob in z njimi zadnji pozdrav: Odšla si bila v Ameriko, da med ljudmi, ki so te še hoteli sprejeti, pričneš novo življenje. Tam si zaključila svojo samotno pot — počivaj v miru, zvesto srce, in Bog Ti stotero povrni!

"MI" iz tistih časov brez tete izpod Grmade

ESTERINA KNJIGA

v sv. pismu starega zakona

(Nadaljevanje)

Mardohejeva počastitev

TISTO NOČ KRALJ NI MOGEL SPATI. Zato si je dal prinesiti knjigo letopisov in brali so jo pred kraljem. Našli so zapisano, kako je Mardohej sporočil o Bagatanu in Taresu, dveh kraljevih dvornikih izmed vratarjev, ki sta stregla kralju Asuerju po življenju. Kralj je vprašal:

"Kakšno čast in odliko je Mardohej za to prejel?"

Kraljevi služabniki, ki so imeli pri njem službo, so odgovorili:

"Nič ni prejel."

Tedaj je kralj vprašal:

"Kdo je na dvoru?"

Aman je ravnokar prišel na zunanji dvor kraljeve palače, da bi predlagal kralju, naj obesijo Mardoheja na vislice, ki jih je zanj postavil. Kraljevi služabniki so kralju odgovorili:

"Glej, Aman stoji na dvoru."

In kralj je velel:

"Naj vstopi!"

Ko je Aman vstopil, ga je kralj vprašal:

"Kaj naj se zgodi z možem, ki ga želi kralj počastiti?"

Aman si je pri sebi rekel: Koga bi kralj želel počastiti, če ne mene. Rekel je torej Aman kralju:

"Če želi kralj koga počastiti, naj prinese kraljevsko oblačilo, ki ga je kralj že nosil, in pripeljejo konja, ki ga je kralj že jezdil, in naj mu na glavo denejo kraljevsko krono. Oblačilo in konj naj se izročita kateremu izmed plemenitih kraljevih knezov, potem naj z njim oblečejo moža, ki ga želi kralj počastiti, ga posade na konja ter vodijo po mestnem trgu in kličejo pred njim: Tako se godi možu, ki ga želi kralj počastiti."

In kralj je rekel Amanu:

"Vzemi hitro oblačilo in konja, kakor si dejal, in stori tako Judu Mardoheju, ki sedi pri kraljevih vratih. Ne opuščaj nič od vsega tega, kar si rekel!"

Aman je vzel oblačilo in konja, oblekel Mardoheja, ga posadil na konja in vodil po mestnem trgu ter klical pred njim:

"Tako se godi možu, ki ga kralj želi počastiti."

Mardohej se je potem vrnil h kraljevim vratom; Aman pa je hitel domov žalosten in z zakrito glavo. Svoji ženi Zaresi in vsem svojim prijateljem je pripovedoval vse, kar se mu je pripetilo.

Njegovi modreci in njegova žena so mu rekli:

"Če je Mardohej, pred katerim si začeli padati, judovskega rodu, ne boš uspel zoper njega, ampak boš pred njim gotovo padel."

Ko so še z njim govorili, so že prišli kraljevi dvorniki in hitro odvedli Amana k obedu, ki ga je Estera pripravila.

Estera uslišana, Aman obešen

Kralj in Aman sta torej prišla h kraljici Esteri v gosti. Kralj je tudi drugi dan, ko so pili vino, Estero vprašal:

"Kaj je tvoja prošnja, kraljica Estera? Naj se ti usliši. Kaj je tvoja želja? Če bi tudi bilo pol kraljestva, se ti bo spolnila."

Kraljica Estera je odgovorila:

"Ako sem našla milost v tvojih očeh, o kralj, in ako je kralju všeč, naj se mi podari moje življenje na mojo prošnjo in moje ljudstvo na mojo željo. Zakaj prodani smo, jaz in moje ljudstvo, da nas pokončajo, pomore in uničijo. Če bi bili prodani samo za sužnje in sužnjice, bi molčala; tako pa nasprotnik ne more nadomestiti škode, ki bi se kralju prizadela."

Kralj je vprašal kraljico Estero:

"Kdo je to? Kje je ta, ki se je predrznil kaj takega storiti?"

Estera je odgovorila:

"Nasprotnik in sovražnik je ta hudobni Aman."

Tedaj se je Aman prestrašil pred kraljem in kraljico. Kralj se je jezen vzdignil od popivanja vina in odšel na vrt pri palači. Aman pa je ostal, da bi za svoje življenje prosil pri kraljici Esteri; zakaj videl je, da mu je kralj zlo že sklenil. Ko se je kralj vrnil z vrta pri palači v dvorano, kjer so vino pili, se je Aman ravno zgrudil na blazinjak, kjer je bila Estera. Tedaj je kralj zaklical:

"Ali hoče celo kraljici silo delati pri meni v hiši!"

Kralj je komaj to izustil in že so zagnili Amanu obličje. Harbona, eden izmed dvornikov, ki so bili v kraljevi službi, pa je rekel:

"Glej, v Amanovi hiši stoje petdeset komolcev visoke vislice, ki jih je Aman dal napraviti za Mardoheja, ki je kralju nekoč v dobro govoril."

Kralj je velel: "Obesite ga nanje!" In obesili so Amana na vislice, ki jih je pripravil za Mardoheja. In kraljeva jeza se je polegla.

Tisti dan je kralj Asuer podaril kraljici Esteri hišo nasprotnika Judov Amana in Mardohej je prišel pred kraljevo obličje; Estera je namreč razodela, kaj je bil. Kralj je snel svoj pečatni prstan, ki ga je dal vzeti Amanu, in ga izročil Mardoheju; Estera je pa postavila Mardoheja nad Amanovo hišo.

(Pride še.)

DAME NELLIE MELBA —

slavna avstralska pevka

Ob stoletnici njenega rojstva

KADAR AVSTRALEC NAŠTEVA imena svojih kulturnikov, je gotovo prav v ospredju slavna operna pevka NELLIE MELBA. Res je že minile 30 let od njene smrti in celih 100 od njenega rojstva, pozabljena pa ni in ne bo tako kmalu. S svojim izredno lepim sopranom je nastopala v raznih pevskih vlogah po Avstraliji in Novi Zelandiji, še več uspehov je pa žela v Evropi in severni Ameriki.

Nellie Melba se je rodila v Richmondu (Melbourne) dne 19. maja 1861 v družini škotskih priseljencev. Sprva je mislila, da bo samo pri klavirju ostala, pa so učitelji kmalu ugotovili, da je večji talent v njenem glasu kot v prstih. Začela se je vezbati in je kmalu postala ena najbolj iskanih pevk. Čeprav ni bila katoličanka, je rada pela tudi ob katoliških slovesnostih. Vse leto 1885 je pela redno pri mašah v cerkvi sv. Frančiška v Melbournu. Njen sopran so mnogi ocenjevalci smatrali za najlepši, kar jih je kdaj vrelo iz ženskih grl.

Kljub temu, da sta bili poleg Avstralije tudi Evropa in Amerika naravnost očarani ob njenem petju, je Nellie ostala skromna in ponižna. Nosila se je pač po tedanji modi in svoje impozantne postave ni mogla zatajiti. Rada je prirejala tudi dobrodelne koncerte in je z njimi na primer kmalu po prvi svetovni vojni zbrala vsoto £60.000 ter jo poklonila Rdečemu križu.

Pevski glas se ji ni skrhal prav do njenega 68. leta. Ko je postala Canberra 1. 1927 uradna avstralska prestolnica, so povabili Nellie, da je za-

pela državno himno. Naslednje leto je že spet koncertirala v Londonu. Vendar ji je začelo zdravje odpovedovati in 1. 1930 se je vrnila v Avstralijo, upala je, da si bo v domači zemlji utrdila zdravje, pa je prišlo drugače. Že naslednje leto, v februarju 1931, je umrla v Sydneyu in tam so jo pokopali. Dočakala je torej skoraj polnih 70 let.

Ob stoletnici njenega rojstva so se je spet spomnili mnogi Avstralcji. Nič napačnega ni, če jo predstavijo svojim naročnikom in bralcem tudi slovenske MISLI.

PISMO IZ NEW YORKA

Dragi p. urednik: —

KAR RAD VZAMEM V ROKE MISLI in vsaka stran v njih mi je zanimiva. Seveda, za nas v Ameriki je posebno zanimivo, če najdemo kaj naznačenega, kako se naši ljudje življajo v avstralske razmere. Tako je na primer vredno pokazati tu nekaterim, ki so prišli v Ameriko naravnost iz domovine, članek Ewalda Kampuša: NA TUJI GRU-DI. Imamo pač tudi tu take, ki samo zabavljajo, kako je v Ameriki vse zanič in kako je bilo doma "vse drugače", vse lepše. Ne pomaga dosti, če jim

Misli, June, 1961.

poveš: Še roža je v nevarnosti, da bo zvenela, če jo presadimo. Kako bi človek ne preživljal neko krizo, ko je presajen v tujino kot emigrant?

Naj povem, da so za nas posebno zanimivi, opisi aborigenov izpod peresa g. Oppelta. Mi, ki nismo nikoli videli Avstralije in je ne bomo, te popise kar požiramo. Kako aborigeni lovijo ribe in kako želve, to je res edinstveno. Brihtni so aborigeni, zelo brihtni. Le še več takega, da bomo še bolj spoznali Avstralijo in njene prirodne zanimivosti. Sploh list MISLI dela čast rojakom tam doli, rav lep je. Zato Slovencem v Avstraliji najlepši pozdrav in čestitke! — J.B.

fant in dekle

Iz knjige: MED LJUDMI

Dr. Anton Trstenjak

NE MARA SE POROČITI

MLADO IN NADARJENO, PRI VSEM TEM pa zelo prikupno in privlačno dekle se ni hotelo poročiti, češ da do zakonskega življenja nima veselja. Doma je namreč že kot otrok videla, kako je pijani oče dan na dan z materjo grdo ravnal. Na pojasnjevanje, da je bilo samo pri njih tako, da niso vsi zakoni nesrečni in da bi utegnil njen zakon biti zelo srečen in lep, je krako odgovarjala:

“Ne morem nič za to, meni je življenje v domači družini tako leglo na dušo, da ne morem v zakon; bojim se ga; v samostan pojdem”.

Res je šla v samostan in po dolgih desetletjih vega koraka še ni obžalovala.

Ta primer sem navedel zato, da pojasnim, kako usodno vplivajo otrokova doživetja ob očetu in materi na poznejšo izbiro poklica. Mnoge veselje do zakonskega poklica mine enkrat za vselej ravno zaradi dogodkov v domači hiši. Kar naj bi se jim prikazovalo v lepi in privlačni luči, se jim pred očuje v strašilni obliki, leži nad njimi kot mora, tako da otrok ne dobiva pravega odnosa do življenja.

Potem se pa prav starši in sorodniki večkrat čudijo in zgražajo, zakaj je hčerka tako “čudaška”, zakaj se ne mara poročiti. Ne pomislijo pa, da bi imel otrok prej pravico njim očitati, zakaj mu niso naredili veselja doma, kjer naj bi bil videl in okusil lepoto in srečo družinskega življenja. Oče in mati se morda dan na dan prepirata, preklinjata, sta si nezvesta, potem pa mati, ki pri tem nikakor ni brez krivde, zahteva od otroka, naj se poroči na ljubo nji, če se že zaradi sebe noče; ob vse lepo spravijo otroka, potem pa naj na ljubo njim stopi v zakonsko življenje, da jim bo vračal vsaj košček družinske sreče, ki si je starši niso znali ustvariti in ki je ob njih otrok ni bil nikdar deležen.

Nekaj primerov nesoglasja

Nikoli ne sodita v skupno življenje skupuh in zapravljevec. Med njima je večno nesoglasje in prepir. Kar bo eden z veliko skrbjo skupaj spravil, bo drug s prav tako močno strastjo spravil. Tu ne moremo reči, da se taka dva dopolnjujeta in bi mogla prispevati k skupni življenjski sreči. Skopost in zapravljevost si nasprotujeta, druga drugo uni-

čujeta; zato pomeni tudi sožitje skopuha z zapravljevcem večno medsebojno pobijanje, nasprotovanje, razdor.

Podobno nespravljivo nasprotje vlada med rahločutnostjo in krutostjo. Gorje tenkočutnemu in res plemenito čutečemu dekletu, ako dobi za moža človeka, ki je njeno živo nasprotje: krut, oduren, brezobziren, nasilen in kar je temu podobnega. Take lastnosti se v zakonu ne morejo med seboj dopolnjevati, ker vključujejo prave napake in nepopolnosti značaja. Nepopolnost ne more nikoli ničesar dopolniti. To bi bilo protislovno, kakor če bi hoteli koga z osramočenjem počastiti ali pa z lažjo resnico podkrepiti. Če se tak okrutnež in brezobzirnež poroči, naj ga vzame prav tako okrutna in brezobzirna ženska. Seveda zakon tudi v tem primeru ne bo harmoničen, poln bo brezobzirnih sporov. Toda če se že mora taka zverina poročiti, potem naj zverina vzame zverino, ne pa krotke ovčko.

Med nespravljive, nasprotujoče si in pobijajoče se lastnosti značaja, ki nikoli ne rode zakonske slege, sodijo tudi nasprotja med zelo počutnim in pohotnim ter poduhovljeno (asketsko) naravo. Navadno gre za nasprotje med pohotnim moškim in duhovno usmerjeno žensko. Taka žena bo v zakonu prej ko slej mučenica. Usodno je, če dobi mož, ki je v spolnem pogledu preveč zahteven in brezobziren, za ženo dekle, ki je ravno nasprotno usmerjena. Ako naj bo taka dekle v zakonu srečna, si mora poiskati za moža fanta, ki je podobno duhovno osebnostno usmerjen kakor ona.

Veliko sporov povzročajo tudi dvojice zakoncev, kjer je eden izrazit razumar — navadno je spet mož tak, vendar lahko tudi žena. Vse strogo preračuna, je zelo natančen in malenkosten, da ženo in otroke venomer gnjavi in mori. Gorje, če je pa na drugi strani žena zelo mehkužna, ni za nobeno pravo delo, je površna, nima smisla za snago in red, pri vsem tem pa silno občutljiva, zamrljiva in ji mož ne sme nič reči.

Tako sem naštel nekaj nasprotnih si lastnosti med zakonci, ki prav gotovo ne morejo z medsebojnim dopolnjevanjem usvariti v družini tako zelo potrebne harmonije. Ogleдали so pa bomo tudi take nasprotujoče si lastnosti, ki se lahko med seboj dopolnjujejo in ustvarjajo zakonsko srečo.

POZOR, POZOR, POZOR!

CENSUS — ljudsko štetje

29. junija 1961

V NOČI MED 29. in 30. JUNIJEM bo vsakdo, ki živi v Avstraliji, urado pozvan, da izpolni, ali koga drugega naprosi, da zanj izpolni vprašalno polo, ki mu bo predložena o priliki letošnjega LJUDSKEGA ŠTETJA v Avstraliji.

Federalna vlada naroča, naj opozorimo bralce MISLI v prvi vrsti na naslednje tri točke:

1. Ljudsko štetje je predpisano po zakonu (na vsakih 10 let) in prav tako je predpisana globa (kazen) za tiste, ki bi ne hoteli odgovoriti na vprašanja, oziroma bi ne odgovorili po resnici.
2. Vprašalne pole mora izpolniti vsakdo, ki živi na avstralskih tleh, pa naj bo domačin ali ne, državljan ali ne, naseljenec za stalno ali morda le gost.
3. Informacije, ki jih bodo dali odgovori na vprašalnih polah, bo vlada držala v strogi tajnosti, kar zadeva osebe, gre ji samo za zbiranje števil. Noben poedinec ne bo mogel poizvedeti, prav tako ne kakšna organizacija, kakšne podatke je kdo napisal o sebi in svojcih. Zato naj vsakdo brez strahu vse po pravici pove.

Tisti teden pred 29. junijem bo 15,000 uradnih nastavlencev raznašalo vprašalne pole po hišah. Nobene ne bodo izpustili, najsibo zgolj privatna stanovanjska, najsibo hotel, gostilna ali karkoli.

Hišni gospodarji bodo odgovorni za to, da bo vsaka pola pravilno izpolnjena in da ne bo ostal "nepopisan" noben človek, ki v noči na 30. junija prenočuje pod njihovo streho.

V tednu po 29. juniju bodo prav isti nastavlenci spet hodili od hiše do hiše in pobirali izpolnjene pole ter jih izročali uradu, ki ima na skrbi ljudsko štetje.

Čeprav so, kot že povedano, predpisane kazni za tiste, ki bi se uprli in ne hoteli odgovoriti na vprašanja, vendar vlada upa, da bodo vsi brez izjeme prostovoljno sodelovali in bodo globe ostale le na papirju.

Mislj, June, 1961.

ČEMU JE TAKO ŠTETJE POTREBNO?

Ne gre samo za vprašanje, koliko ljudi je v Avstraliji, treba je vedeti, koliko moških, koliko žensk, koliko otrok, kaj je poprečna starost prebivalstva, koliko je te ali one vrste poklicev, koliko je redno zaposlenih in tako dalje.

Vlada mora skrbeti za javni blagor ne samo za danes, snovati mora primerne načrte tudi za bodočnost, bližnjo in daljno.

Če ne ve na primer, koliko je otrok, ki še ne hodijo v šolo, pa bodo v kratkem hodili, ne bo mislila na ustanavljanje in povečanje šolskih poslopij. Če ne ve, koliko je mladine, ki si bo v dognem času ustanavljala lastne družine, ne bo mislila na potrebo novih stanovanjskih hiš. Če ne ve, koliko delovnih rok se obeta za bližnjo bodočnost, ne bo mislila na uvedbo novih industrij — itd.

Tako in podobno vlada sama razlaga, zakaj je treba odgovoriti na tako dolgo vrsto vprašanj, ki stoje na tisti poli, toda saj vsak sam lahko razume in mi treba šele posebej dopovedovati.

Jasno je, da se boste bralci in bralke MISLI kar najbolj potrudili in še drugim pojasnjevali, kako naj izpolnijo vprašalne pole, ali pa jim celo, dejanski pomagali.

Zal, da na polah ni vprašanja o narodnosti, da bi naš človek lahko izjavil: Slovenec sem! Je samo vprašanje o "Nationality" — to pa pomeni Avstralcem — državljanstvo.

KENNEDYJEVI "MIROVNI ZBORI" so nalezli na odpor v nekaterih državah, ki bi naj imele koristi od njih. Od mladine iz Amerike si nič posebnega ne obetajo. Pošljite nam starejše, izkušene ljudi, čeprav so morda že v penziju, ti nam bodo znali svetovati in nas poučiti... Torej je tudi v tej reči težko pravo zadeti. Vendar je videti, da bo Kennedy skušal izvesti stvar po prvotnem načrtu.

"VRHUNCILA" STA NA DUNAJU ameriški Kennedy in sovjetski Hruščev. Pravijo, da je bil Nikita "ves drugačen", to se pravi, prijazen in kar ljubezniv. Upamo, da je Kennedy spoznal krinko na njegovem obrazu. Ako ne, bi mu priporočali, naj si vzame k srcu, kar je v letošnjem aprilu pisal Katoliški Glas v Gorici: "Kdaj bo partija odložila krinko? Nikoli! Tisti dan, ko bi partija odložila krinko, bi se je ljudje ustrašili in partije bi bilo konec. Zato bo krinko ohranila do konca. Stari satan jo je naučil tako uspešne taktike. Zakaj bi se je ne držala? Z njo si je osvojila pol sveta in upa, da si bo osvojila še drugo polovico". —

"MIR LJUDEM NA ZEMLJI"

NAŠE SOCIALNE ZAHTEVE

(Socialna izjava je bila sprejeta na proslavi papeških okrožnic Rerum novarum in Quadragesimo anno dne 30. aprila 1961 v Buenos Airesu)

SLOVENSKO KRŠČANSKO SOCIALNO gibanje, ki ga danes v svobodnem svetu predstavlja "Družabna pravda", postavlja na podlagi papeških socialnih okrožnic "Rerum novarum" in "Quadragesimo anno" in v duhu splošne deklaracije Združenih narodov o človeških pravicah ter vzporedno z izjavo Narodnega odbora za Slovenijo, ki je bila objavljena na praznik Vstajenja 1960, naslednje zahteve za socialno ureditev naše domovine:

1. **Središče socialnega reda bo človek z vsemi pravicami in dostojanstvom**, ki mu po naravnem pravu pripada, da bo imel učinkovito možnost uživati vse osnovne svoboščine od katerih poudarjamo zlasti svobodo vere in prepričanja, govornega in tiskane besede ter združevanja; svobodo strokovnega, stanovskega in gospodarskega uveljavljanja; svobodo zasebne pobude, imovine in izbire dela. — Iskoriščen ne sme biti ne po sočloveku ne po družbi. Prislilno delo in obvezna združevanja nasprotujejo človeškemu dostojanstvu in načelu svobode.

Človeško delo ima prednost in večjo vrednost kot mrtvi kapital; zato pa čisti dobiček, ki je produkt dela in kapitala, ni izključna last podjetnika niti države. **Večji del čistega dobička pripada delavcu.**

Lastnina naj bo podružajbljena samo tam, kjer je to za blaginjo kupnosti nujno potrebno.

2. **Delavec** — ročni ali umski — mora zaslužiti najmanj toliko, da bo primerno živel in da si bo mogel nabaviti vse to, kar je potrebno za duhovno in telesno življenje in da mu bo ostajalo toliko, da si bo lahko zgradil **lastni dom** in prihranil nekaj premoženja.

Delavec mora imeti plačan počitek ob nedeljah in zapovedanih cerkvenih in državnih praznikih ter mora imeti zajemčen letni dohodek, ki naj se ob koncu leta dopolni z eno mesečno plačo. V primeru prenehanja službenega razmerja pripada de-

lavcu odškodnina, ki znaša najmanj eno mesečno plačo za vsako leto službovanja.

Stavka je dovoljena, ko so bile izčrpane vse možnosti za mirno poravnavo.

Delavcu naj se omogoči stvarna udeležba na upravi, kapitalu in dobičku podjetja povsod, kjer to želi.

3. **Družina je osnovna celica** narodnega življenja in ji je treba dati tisto mesto in nuditi tisto zaščito, ki jo po svoji pomembnosti zasluži. Imeti mora primerno družinsko stanovanje. Družinske plače naj se izboljšujejo sorazmerno z narodnim dohodkom.

Zaposlenim ženskam in mladostnikom je treba nuditi posebno zaščito. Pri zaposleni ženski naj velja načelo: **za enako delo enako plačilo**. Mladini se mora v šolah nuditi tudi socialna izobrazba in vzgoja.

Poročeno ženo je treba osvoboditi delovne tekme.

4. **Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje**. Kmetije naj se osvobodijo prisilne kolektivizacije in krivičnih, prekomernih bremen ter naj se pospešuje svobodno združništvo.

Da se ohrani čim več kmečkih domov in da se kmetu pomaga do višje življenjske ravni, je treba **kmetu nuditi vso potrebno zaščito** in pomoč pri izboljševanju njegove lastnine s pomočjo šolstva, načrtnega pospeševanja modernizacije kmetovanja, z uvedbo zavarovanja za dote in zoper ujmo s primernimi tržnimi ukrepi in z decentralizacijo industrije.

Srednji stanovi (obrt in trgovina) in svobodni poklici so družbi potrebni, zato naj imajo v njej mesto, ki jim pripada.

5. Za vse stanove naj se izvede **socialno zavarovanje**, ki ga naj prevzamejo samoupravne ustanove in zasebne družbe, ki bodo med seboj tekmovale.

Pokojnine naj vedno dosegajo nujni življenjski trošek. Delavski dopusti in socialno zavarovanje naj se izboljšujejo v skladu z narodnim dohodkom.

6. Poskrbeti je treba, da bodo tudi **slovenski izseljenci** uživali gospodarsko in socialno zaščito. Zlasti je treba poskrbeti, da bodo uživali pravico do dela in da se bo postopalo z njimi kot z domačimi ter da bodo imeli možnost uživati pokojnino tudi, če se vrnejo domov.

Buenos Aires, 1. maja 1961 — na praznik sv. Jožefa Delavca.

Družabna pravda

PAPEŽ JANEZ XXIII. NAPOVEDUJE

NOVO SOCIALNO OKROŽNICO

Z VELIKIMI SLOVESNOSTMI so sredi maja v Rimu praznovali 70. obletnico socialne papeške okrožnice RERUM NOVARUM in 30. obletnico druge tej podobne: QUADRAGESIMO ANNO.

Na ogromnem trgu pred baziliko sv. Petra se je zbralo do 100.000 delovnega ljudstva in so poslušali sv. Očeta, ki jih je nagovoril. Poročilo pravi, da so prišli skupaj iz raznih dežel sveta in so predstavljali 60 narodov. Dovolj živ dokaz, kako svet ceni delo papežev za bolj splošno uveljavljenje socialne pravičnosti v vseh časih.

Sv. Oče je povedal, da je tudi sam napisal novo socialno okrožnico, ki bo v kratkem objavljena. Časi se spreminjajo in z njimi razmere po svetu, okrožnice prejšnjih papežev so pa seveda imele pred očmi v prvi vrsti takratne okoliščine. Marsikaj je treba danes dostaviti ali dopolniti — in prav to naj stori nova enciklika. Cerkev je nad vsemi časi in kraji, vse opazuje in ocenjuje v luči božjega nauka razodetih resnic, ki so nespremenljive, vendar je v spremenjenih razmerah sveta treba njih praktičnost večkrat na novo razložiti. Zato papeži spet in spet uče z govorno besedo, pa prav tako segajo spet in spet po peresu ter izdajajo okrožnice.

Misli, June, 1961.

MINIL JE ČAS

France Balantič

*Minil je čas, ko me je norca motil
vsak vrisk krvi, vabljev očij sijaj.
Odšel bom in ne pridem več nazaj,
Gospod, za tabo se bom zdaj napotil.*

*Pomagaj, Kristus, mi, da bom ukrotil
bolest po zemlji, ki je rodni kraj,
to zadnjo in največjo slo zmečkaj,
da ves bom Tvoji luči se zarotil.*

*In to Te prosim še, da odpustiš,
da metal blato sem v srcu izvir:
premnogokrat je bila pesem kletev.*

*Bila kot jaz za večno smrt je žctev,
a Ti življenje si, svoboda, mir —
in vem, da vsakemu se rad deliš!*

Kljub temu, da sta encikliki RERUM NOVARUM in QUADRAGESIMO ANNO dosegli lepe uspehe, je današnji svet še daleč od idealne urejenosti, kakoršno sta encikliki želeli ustvariti. Sv. Oče posebno opozarja na veliko pomanjkanje, ki vlada v nekaterih deželah, ko se na drugi strani koplji bogastvo, da mnogi ne vedo, kaj bi z njim.

Z zadovoljstvom so tisoči sprejeli papežovo napoved in o njej razpravljali na socialnem kongresu, ki je trajal 4 dni in ga je organizirala Federacija Krščanskega Delavstva vsega sveta.

ŽELJA

Paula Miladinovič

*Bo li kdaj moja pesem
kot s srečnim koncem pravljica
v očeh nedolžnih zablestela?*

*Bo li kdaj moja pesem
kot Noetova grlica,
ko tretjič z barke je letela?*

*Ah, če bi moja pesem
k nebesom kakor mavrica
iz mojega prahu se vzpela...*

TONČEK IZ POTOKA

Povest

Spisal p. Bazilij, ilustriral Fr. Gorše

★

Zdaj pa se Tonček pelje k ljubljanski teti Franci. Bo ta morda prav taka?... Bog ne daj!

"Višnja gora," je hlapec pokazal Tončku v breg na kup stisnjenih hišic, ki so se prikazale med zelenjem. Tam gori na hribu pa razvaline...

Kot jastreb na svojo žrtev je nekoč prežal v dolino višnjegorski gradič, tlačil dolenske kmete in ropal trgovce, ki so tvorili z blagom tod mimo. Tako je otrokom pravil v šoli učitelj Kovač, tako so pripovedovali ob nedeljah pred stiško cerkvijo stari očanci. Stičani so se zares oddahnili, ko so prišli menihi in pozidali samostan. Tako so postali last cerkvene gosposke in se rešili biča višnjegorskih gospodov, ki je sleherni dan žvižgal po njihovih hrbtih. A pod krivo opatovo palico ni bilo hudo, ker je vladala ljubezen in pravica...

Zdaj ni več menihov. Toda samostan še stoji in jih pričakuje, da se vrnejo. Pričakuje jih tudi ljudstvo. — In višnjegorske gospode ni več. Pa tudi njihovega gnezda ne. Le razvaline gledajo v zrak kakor škrbine: s krvjo in žulji dolenskih tlačanov pozidane stene nekdanjih slovesno razsvetljenih soban in zatohtih ječ...

Tončka je zmotil hlapec, ki je začel praviti o višnjegorskem polžu. Še mati se je muzala, ko njen sinko ni vedel, naj verjame ali ne, da imajo v Višnji gori privezanega polža.

Pregovarjanje med Tončkom in Petrom je ponehalo, ko so pustili Višnjo goro za sabo. Cesta je zavila v samotni gozd, ki baje skriva strahove in hudobne ljudi. Kaj vse so po Dolenski pravili o njem! Vlekel se je z majhnimi presledki kot ogromna senca črnega oblaka od Višnje gore pa do Grosuplja po velikem klancu, ki so mu rekli Peščenjak. Včasih en sam voz sploh ni prišel skozenj in uboji so se vrstili kot nedelje v tednu. Ko je Tonček potoval v Ljubljano, ni bilo več tako nevarno. Sekira je v njem zapela že svojo pesem in z grosupeljske strani so ga že začele izpodrivati kmetije. Vendar je zaraščena hosta vzbujala grozo in neme sponine na nesrečne žrtve starih časov. Uboji v primeri z drugimi kraji niso bili redki.

Mati Marijana je po stari navadi napravila križ, za njo tudi hlapec in fant. Potem so vsi skupaj polglasno zmolili očenaš za vse nesrečneže, ki so v hosti izgubili življenje in še niso našli miru...

Tončka je skoraj postalo strah. Čudna tesnoba mu je stisnila srce, čeprav je sedel med materjo in močnim hlapcem. Ko bi bil sam, bi stoletna drevesa gotovo dobila strašne oblike ter bi stegovala po njem svoje košate veje.

"Kaj se bojiš?" je hlapec pogledal dečka. "Ko bi bil pred sedmimi leti z mano tukaj, bi ti šele stopili lasje pokonci!..." In začel je pripovedovati, kaj je tistokrat doživel.

Iz Ljubljane se je vračal. Predolgo se je zamudil in je že v mraku vozil z zapravljenčkom po tem gozdu. Kar je opazil pred seboj sključeno ženico, ki je s košarico v rokah stala ob cesti in ga poprosila: "Ali bi me ne vzel na voz? Tako sem trudna in strah me je samo v tej puščobi." No, v dveh bo vse bolj prijetno, si je mislil Peter in ustavil. Ženica je prisedla, košarico — skrbno pokrito z ruto — pa je dala za sedež.

Peter je pogledal od strani in kljub slabi svetlobi opazil, da ima ženica popolnoma moški obraz. Križ božji, celo brke je razločil pod njenim nosom. Vsaj zdelo se mu je tako...

Mrzel pot ga je oblihl in komaj je čakal, da bo gozda konec. Pot pa se je vlekla kot kurju čeva.

Govorila nista mnogo. Voznik je stavil nekaj vprašanj, "ženica" je kratko odgovorila in zopet je po gozdu odmeval samo ropot voza in peket konjskih kopit...

Peter je pazil na vsako sopotnikovo kretnjo. Vidiš, zdaj je potegnila "ženica" rutico iz žepa, se useknila in jo nato sama spustila na cesto. Istočasno pa je že zastokala: "Jej, ustavi, ustavi! Rutica mi je padla na tla. Pojdi jo no iskat, ko sem stara in težko lezem z voza..."

Peter je vedel dovolj. "Ženica" bi rada sama zdirjala z vozom po cesti... Zdaj ali nikoli! Ustavil je konja in ji odgovoril: "Le stopite z voza, mati, saj bom počakal! Bom medtem popravil sedež."

ki leze nekam postrani. Najbrž sem izgubil vijak.”
“Ženici” ni bilo nič pogodu, vendar ji ni kazalo drugega: med glasnim vzdihom je zlezla z voza ter šla po robček. A komaj je bila nekaj korakov za kolesljem, je hlapec udaril z bičem po kolu. Ostala je daleč zadaj na cesti in s čisto spremenjenim glasom preklinjala voznika...

“Tako nisem še nikoli podil živali,” je Peter končal svoje pripovedovanje. “Malo me je skrbelo, če sem se zmotil in morda le v strahu videl na ženici moške poteze in brke. Toda nisem se varal, kajti doma sem našel v košarici, ki jo je “ženska” pustila na vozu, — dva samokresa in dolg mesarski nož. Kaj je namerjal razbojnik z njimi, ve sam ljubi Bog...”

Voznik je umolknil, Tonček pa je še bolj plašno gledal na levo in desno. Niso zastoj zmolili očenaša za nesrečne žrtve. Biti jih mora dolga procesija, ki so v tej samotni našli smrt. Bog jim daj večni mir in pokoj!...

Konjič je udarjal s kopiti po kamenju, da je peket prijetno motil morečo gozdno tišino. Počasi je šlo v klanec. A ko je bil enkrat na vrhu, je navzdol proti Grosuplju zapravljenček kar poskakoval. Pa tudi hlapec je počil z bičem nad živaljo ter jo pognal. Čim prej iz gozda, ki skriva toliko krvi! Hitro so bili med hišami. Nato pa dalje proti škofljici. Konj je ostal ves čas v lahnem diru, kakor bi vedel, da se bližajo cilju.

Bela Ljubljana... Kako je Tonček gledal, ko je na cesti postalo živahnejše in je — kadar koli je cesta zavila iz gozda — pozdravljala iz daljavo krtna z gradom. Krog nje pa množica rdečih streh.

“Glej, to je mesto? A zdaj vidiš komaj repek,” je Tončka poučil Peter, ki je v Ljubljani služil vojake in jo je dodobra poznal.

Bela cesta je vodila naravnost proti gričku z mogočnim gradom: vedno bliže, vedno bliže... in končno so zavozili preko Karlovškega mostu. Bili so v Ljubljani.

“Midva greva takoj k teti, ti pa zavij tja le h gostilni! Nakrmi žival, potem pridi za nama,” je vozniku naročila mati. A ta ni bil pri volji, da bi hodil za njima. Še premalo časa bo imel, da običe svoje znanca in si kupi to in ono. Rajši bo v gostilni spil pol litra ter si privoščil kosilo. Tako sta se z materjo zmenila samo za uro, ko se bosta izpred gostilne odpeljala proti Stični.

Zapravljenček je zavil pred gostilno, kjer je stala že cela vrsta kmečkih voz. Tonček in mati sta se odpravila z dvema culama peš v mesto: v eni je bila Tončkova obleka, v drugi pa nekaj dobrot za teto.

Potoškemu fantu je bilo vse novo. Vrtel je gla-

vo, kot bi bila na peresu. In ko sta prispela z materjo do šentflorijanske cerkve, se je Tonček hlačič nočeš na ves glas zakrohotal. V steni je zagledal kamnito glavo, ki ji teče voda iz ust. Vodnjak je v trenutku pritegnil vso njegovo pozornost. Ho, ho! Kaj takega pa še ne!

“Le pogledjte, mama!”

Mati ga je potegnila za roko: “Tu ni Potok in moraš hoditi molče! V mestu se ti ljudje hitro smejejo, veš...”

Smejejo? — Pogledal je krog sebe. Saj se mu res izza vogala reži in pači ljubljanski hlaçon njegove starosti. Le blizu naj pride, grivna zelena, ako si upa! To bi jih dobil!... Ko bi ne bilo matere, bi ga Tonček takoj poklical “na korajžo” in bi Ljubljančan pošteno občutil dolensko pest. Tako pa je romal fant pokorno za materjo in pustil nagajivca pri miru. Na moža, “ki bruha vodo”, se je pa le še enkrat ozrl...

Nato sta zavila navzgor. Pošteno sta se upehala po nerodni, strmi in s kamenjem tlakovani poti v breg. Saj je Gregoričeva teta stanovala na Gradu.

“Številka enajst,” je mati iskala tablice nad vrati nizkih hišic, ki so se vrstile ob potu. Marijana je bila šele dvakrat v Ljubljani in od tega je že dolgo, dolgo.

“Aha! Tu bo.”

Stopila sta v ozko vežo in nato v kuhinjo, kjer sta presenetila teto Franco, da je veselo vzkliknila ter ju objela.

“Ne bo kot Habjanova, ne bo!” si je takoj dejal Tonček.

Uganil je. Zato mu popoldne še na misel ni prišlo, da bi silil z materjo domov. Malo hudo mu je bilo pri srcu, kaj bi tajil! Pa o tem ni, da bi govoril!...

STOJI, STOJI LJUBLJANCA...

Pintarčkov najmlajši dve dolgi leti ni videl Potoka. Se je pa zato z odprtimi usti čudil ljubljanskim zanimivostim, ki jih Stična pač ni poznala. Že pogled skozi okno tetinega stanovanja na morje rdečih streh pod Gradom ga je vselej prevzel. In kadar je sam stekel med mravljišče ter se izgubil v množici meščanov! Saj sprva v resnici ni vedel, kam bi se dal, da bi največ videl in delal čim manj napote. Vse ga je zanimalo.

Še policaja, ki je stal v živi uniformi sredi trga pred občinsko hišo, je gledal, kot bi pravkar padel z lune. Strah pred njim in spoštovanje pa sta zrastle Tončku zlasti takrat, ko se je — Dolenc — sredi ulice stebel z nekim ljubljanskim

frkolinom. Uh, še dolgo potem mu je zavrela kri, da je le šel tam mimo! Kajti tistikrat bi bil zmagal, prav gotovo bi bil zmagal! A je nenadoma začutil na vratu trdo roko moža postave, ki ga je stresla kot kos cunjje. Kako majhen, neznamen se je zdel Tonček sam sebi. Še poskušal se mu ni iztrgati, tako se je prestrašil. No, policaj ga je sam izpustil in mu obenem zapretel: "Še enkrat, pa boš šel z mano pod ključ!" Šele ko je bil fant daleč od stražnika, se je utegnil zjeziti. Nad njim in mestnimi otroki. Kislice! Še vrniti jim ne smeš, če kriče za teboj in kažejo jezik! Takoj imaš policaja na vratu...

Tonček je sklenil, da bo odslej vsakega paglavca šele v kaki stranski ulici počul, po čem so stiške tepke. Treh se ne boji, primojdunej! Samo policaj jim ne sme priti na pomoč...

In vojaki! To je bilo nekaj za našega dečka! Kako je tekel z Gradu, kadar je izpred rotovža zaslišal godbo. In potem je daleč daleč spremljal vojake, ki so strumno korakali po tlakovanih ulicah, da je odmevalo med hišami. Ko je prišel z njimi prvič mimo šentpeterske vojašnice do Most, je komaj našel pot domov. A pozneje se ni izgubil in

naj bi šel z njimi prav do Fužin, kjer so imeli vaje. Postal je pravi Ljubljčan.

Cestna železnica takrat še ni motila mestnega življenja s svojim drdranjem. Tudi avtomobilov ni bilo, da bi dvigali prah. Še manj jeklenih ptic, ki bi letali nad ljubljanskimi strehami. Le železna kača je že stekla preko Gorenjske proti beli Ljubljani. Iz mesta se je vila proti Trstu in na drugo stran proti Litiji. Tonček je hodil kaj rad na postajo gledat, kako sopiha železni zmaj ter vali črn dim iz svojega okajenega trebuha. Tako rad bi se peljal z vlakom.

Željo sta mu izpolnila teta in stric, ko sta ga neke nedelje vzela s seboj v Litijo. Kako ponosno je gledal skozi okno ter mahal vsakemu otroku, ki je zavidljivo gledal za bežečim vlakom. Lepa je takale vožnja! Kdo bi trgjal podplate po prašni cesti!... Kar prekmalu so bili tam in prekmalu se je zvečer vlak zopet ustavil na ljubljanski postaji. Tončku je bilo samo žal, da se železna kača ne vije tudi proti Stični. To bi bilo nekaj! Sicer pa je stric že pravil, da je časopis pisal o načrtih za gradnjo dolenske železnice. Morda se bo domov že vračal s hlaponom? Juhuhu!...

PETINŠTIRIDESET MILIJONOV nemških mark

Poročali smo že, da se lahko obrnejo za odškodnino vsi, ki so med vojno trpeli škodo od strani Nemcev. Zdaj smo ponovno prejeli pozive od raznih strani, naj paučimo Slovence v Avstraliji o tej možnosti. Denar je na razpolaganje in čaka, ljudje, ki bi se potegovali za odškodnino, so pa menda zelo redki. Baje zlasti slovenskih interesentov skoraj ni. — Ur.

OKROŽNICA IZ CLEVELANDA s podpisom dr. Mihe Kreka pravi: Pošiljamo formularje za vlaganje prošnje za odškodnino. Opravičeni do odškodnine so vsi, ki so trpeli pod nacisti. Prosimo, pomagajte, da o zadevi zvedo vsi, ki so prizadeti. Slovenec dr. Pirkmajer naroča, naj vložijo prošnje vsi, ki so kaj trpeli, čeprav dvomijo, ali so upravičeni do podpore ali ne.

Posebej za Avstralijo: Morda se je tudi v Avstralijo zatekel kak naš človek, ki bi bil upravičen do odškodnine. Priloženi formularji in razlaga, kako jih je izpolniti, utegnejo dobro služiti.

(OPOMBA: Formularji se dobe pri MISLIH.)

OKROŽNICA IZ SYDNEYA, iz urada Federal Catholic Immigration Committee, pravi tako:

Po sporazumu med Visokim komisarjem za begunce pri Združenih Narodih in med zahodno nemško vlado je na ponudbo vsota 45 milijonov nemških mark za odškodnino njim, ki so trpeli pod nemškim nacizmom. Upravičeni do podpore so:

Tisti, ki so trpeli preganjanje zaradi narodnosti, so bili med begunci 1. oktobra 1953 in niso še prejeli nobene odškodnine od strani nemške vlade: med naštetimi narodnostmi se navajajo kot upravičenci tudi Slovenci iz Jugoslavije.

Katoliške agencije in razni škofje so veliko sodelovali pri delu za odobritev odškodninske vsote, zato tudi ta urad (Federal Catholic Immigration, 175 Elizabeth St., Sydney) rad sprejema vloge za odškodnino in jih je voljan odposlati na merodajna mesta.

Podpisan pod to okrožnico je Monsignor G. Crennan.

Končno naj bo tu ponovljeno, kar smo zapisali v febr. številki letošnjega leta na strani 57:

Kdor potrebuje kakšnega pojasnila (ali je v dvomu) naj se obrne kar s slovenskim pismom na naslov:

Dr. Otmar Pirkmajer
Adlerreiterstrasse 19/III.
München, GERMANY.

KOMUNISTIČNA "PONUJANA ROKA"

Komunizem je povsod enak. Z lažjo in prevaro si odpira pot med nepoučene in in lahkovorne. Vsako na videz lepo doneče geslo mu služi. Ko se mu je posrečilo le nekoliko prodreti, ko je dosegel prst, je vsa roka njegova. O tem je objavil KATOLIŠKI GLAS v velikononočni številki dopis iz Trsta. Tudi za nas je poučen, zato ponatiskujemo nekaj izvlečkov. — Ur.

KOMUNIZMU JE BIL VES POVOJNI ČAS trn v peti nezlomljiv odpor demokratičnih Slovencev v Trstu in Gorici. Za svojega glavnega sovražnika so komunisti smatrali naš demokratični tisk, naši dve politični organizaciji in naše kulturne organizacije. Znani so poskusi, kako bi se komunisti z raznimi zvijačami vrinili v naše vrste. Ustanovili so tednik, ki naj bi zmedel vrste demokratičnih, zlasti katoliških Slovencev.

Med drugimi takimi podvigi je bila tudi "ponujena desnica" — to so bili razni medstrankarski odbori, zvezni odbor šolskih sindikatov, ki je dovedel do zlitja, "šolski odbor", ki je imel prvotno namen, vplivati na slovenske starše, da bi pošiljali otroke v naše šole, a se je skušal uveljaviti na vseh političnih področjih. Nazadnje pa je prišel napad na demokratične vrste na celi fronti z narčtom koordinacijskih odborov.

Pri mnogih narodih so skušali komunisti vpreči v svoj voz zlasti katoliške vrste. "Vi boste lahko ostali katoličani, gre le za skupno borbo z nami za delavske pravice". Tako približno so skušali premamiti katoličane. Sam Lenin je opozarjal, da je nemški Bismark pogršel, ko je sprožil kulturni boj. S tem je katoličane šele prav predramil. Lenin je učil komuniste, naj bodo do katoličanov prijazni, češ da nauk o nebeškem kraljestvu nič ne ovira borbe komunistov za oblast nad svetom.

Pričakovali bi, da bodo prav zaradi tega katoličani in sploh demokratični ljudje napram komunizmu skrajno oprezni. Pa ni vedno tako. Večkrat imamo napram komunistom občutek manjvrednosti in se bojimo javnega mnenja.

Včasih zavlada neke vrste panika, v kateri govorimo: "Zdaj je res treba nekaj storiti, da rešimo Slovenci v Italiji svoj obstoj." Ali pa: "Titovcem se njihova baraka podira. Zdaj je vrsta na nas, da prevzamemo njih dediščino. Zato vsi Slovenci skupaj v koordinacijske odbore!"

Vse to delo, ki gre za tem, da se zmehta odpor demokratičnih vrst, izvira iz titovskih organi-

Misli, June, 1961.

zacij. Posebno tako imenovani "šolski odbori" so pod kontrolo najbolj borbenih brezbožnikov.

Katoličani se nismo doslej nikoli odtegnili svojim narodnim dolžnostim. Povsod smo sodelovali, kjer je šlo za resnične skupne slovenske koristi. To bomo delali tudi zanaprej. Nočemo se pa udnjati tlaki v skupnih odborih, kjer bi komunisti s svojimi brezkončnimi debatami moralno pritiskali na naše po številu tako picle sodelavce.

Če bomo uporabili svoje energije, da v resnici ojačimo katoliški pokret, bo to najbolj solidna osnova, okrog katere se bo zgrinjala bodoča slovenska elita, ki bo potegnila mnogo omahljivcev in širila krog zavednih Slovencev.

Ostati hočemo katoliški Slovenci, komunizma pa ne bomo podpirali nikdar!

DOSTAVEK UREDNIŠTVA: Pri nas v Avstraliji se zelo podobna taktika vrši v vrstah delavskih sindikatov (unij), kjer komunisti skušajo nastopati in marsikje res nastopajo kot kandidatje za odborniška mesta na skupni listi z demokrati ("Unity Tickets"!)

Zaradi ljubelega miru... zavoljo potrebe, da se skupno dela za delavske koristi... nasedajo komunistom celo katoličani. Potem moramo pa slišati javne ugotovitve: Ta in ta unija je že popolnoma pod komando komunistov... Močna strokovna delavska organizacija, ki jo nadvladajo komunisti, si vzame za cilj, da pride pod njen vpliv tudi politična stranka — Australian Labour Party. Tako hoče priti komunizem v sedlo...

SAMOTAR

J. Burnik

Nikogar nimaš...

Sam ne veš, kam bi se dal.

*Z nikomer nimaš, da bi klepetal,
da bi želje tajn utolil.*

*Molčljivo nosiš svoje težke boli naokoli,
vse čez iz kraja v kraj
za svitom hrepeneč;
a vekomaj si tu — si tam
odveč.*

QUEENSLANDA

Konec

TE BRIDKOSTI OTOČANOV Polinezije in Melanezije so se ponavljale od leta do leta in vedno v hujši meri. Toda stvar je dospela saposled vendarle do ušes angleške vlade v Londonu, katera ne posluša rada pritožb proti svojim rojakom in poldložnikom v tujini. Tu pa je vendar morala poseči vmes; godile so se Polinezom vnebovpijoče krivice. Zato se je gosposkam v Kraljičini deželi iz Londona zaukazalo, da imajo izdati natančne p-stave o najemanju Melanezov in Polinezov za delo na velikih svojih posestvih. Dogovoriti se morajo z njimi za plačo, za obleko, hrano in o tem, kako jih bodo spravili spet nazaj v njih domovino.

A s temi ukazi je naletela angleška vlada jako slabo. Samopašni bogataši v Kraljičini deželi so se delali silno rezaljene, češ, kako se more njim, angleškim naselnikom, izobraženim in tako bogatim ljudem, očitati taka krivica nasproti ubogim, pomilovanja vrednim Melanezom. Toda angleška vlada se ni dala preslepiti ter je pri najemanju otočanskih delavcev polagoma vsaj za silo napravila nekoliko reda. Zagotovila je napol divjaškim revam vsaj nekoliko varnosti in pravice. Med drugim je n. pr. določila, da se mlajši, kakor 16 let stari Oceanci, ne smejo najemati in privržati v Avstralijo. Tudi ne smejo najemniki nikogar vezati za dalje, kakor za tri leta, potem pa jih morajo na svoje stroške prepeljati nazaj v njih domovino. Izgovorjeni zaslužek jim morajo izplačevati v denarjih, ne pa v blagu. Itd.

Navzlic temu se neizkušnim in priprostim Oceanem zgodi še dandanes marsikatera krivica, ki pa največkrat ne pride na dan.

Pa ko bi bilo samo to! Godijo se še drugačne, veliko hujše stvari.

Navzlic ostrim ukazom in natančnim postavam razpošljejo avstralski veleposestniki na skrivnem še dandanes svoje ladje na oceanske otoke, kjer njih mešetarji ondodne prebivalce ne samo najemajo, ampak jih tudi l o v é ter s silo odvažajo daleč proč od njihove domovine v avstralsko tujino.

To je res pravi sužniški lov. In z njim se mažejo Angleži, najmogočnejši in — ne da se oporekati — najbolj izobraženi narod na zemlji.

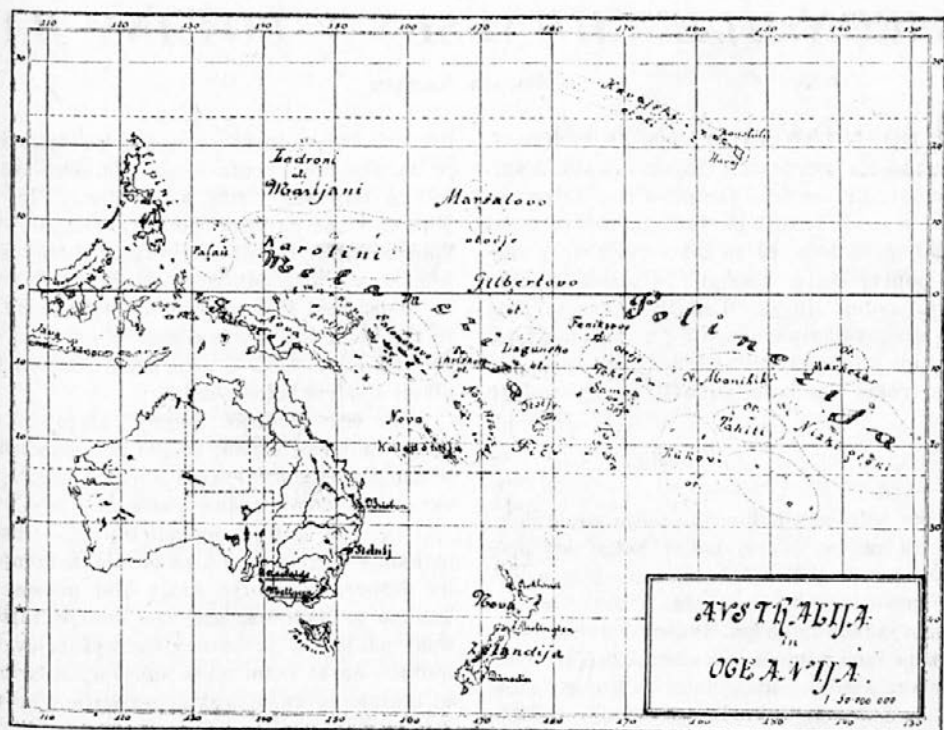
Ta prikazen osupne človeka tembolj, če pomisli, da so bili Angleži tisti, ki so v početku tekočega stoletja prvi izdali geslo, da mora suženjstvo prenehati na vsej zemlji. V dosego tega namena je razposlala angleška vlada ladje po morjih vsega sveta ter dala posebno pazno stražiti po onih obrežjih, o katerih je bilo znano, da prihajajo nanja prekupovalci sužnikov. Gorje mu, na čigar ladji so zasačili sužnike! In še dandanes je angleškim kapitanom ukazano, da na svojih voznjah po daljnih morjih ne pozabijo na človekoljubne dolžnosti.

Da bi se suženjstvo zatrl, so potrosili Angleži že velike vsote ter si napravljajo še zdaj nemajhne stroške z izvrševanjem te hvale vredne naloge. — Kaj pa se godi na njih lastnih avstralskih obrežjih? Tam je suženjstvo v najlepšem cvetu in položniki angleške krone se kar nič ne sramujejo, na najgrši način izkoriščati nevednost in priprostost oceanskih otočanov.

In kaj je posledica tega? Razdraženi, vsi divji se vračajo osleparjeni in onemogli Oceanci nazaj domu med svoje rojake. S strupeno jezo v svojih srcih prežijo na prvo priliko, da jo razlijó na bele ljudi, in komaj čakajo, kdaj bo, nič hudega sluteč, prijadrala do njih obrežij kaka evropska ladja. Se je li čuditi, če planejo ti "divjaki" nanjo in umore vsakega, kogar dobe v pest? Takim vnebovpijočim krivicam je pripisovati, da se po oceanskih otokih še zdaj vsak čas dogajajo napadi na evropske ladje, in da se še danes čuje o krvavih grezovitostih, ki jih doprinašajo oceanski divjaki. Takemu ravnanju je dalje pripisati tudi, da se po nekaterih otokih, in ravno po novohebridskih, razširja krščanstvo jako počasi in da se je navzlic dolgoletnemu prizadevanju misijonarjev ponekod šele komaj začelo prikazovati.

Zato je po teh otokih doslej še jako malo Evropecev, a še ti se zadržujejo tod le malo časa; ke so opravili, kar so se namenili, odhajajo prav radi zopet dalje ter se prej ko mogoče poslove od teh neprijaznih obrežij.

DOSTAVEK UR. — Bralci gornjega naj ne pozabijo, da je to vzeto in kajige, ki je bila tiskana leta 1899. Vsoskozi med branjem je treba imeti v mislih, kar je povedal naš uvod pred to objavo v majski številki.

Zemljepisna mapa iz Vrhovčeve knjige.

V prejšnji številki ni našla prostora

IZ MATIČNE KNJIGE N.S.W.

Krsti

V **Paddingtonu** je od zadnjega poročila dvakrat obvladala krstna voda glavice in došuce slovenskih novorojencev:

Čufar, očetu je ime Ivan, materi Ana r. etlich, **Iz Stanmora** je bil krščenec dne 14. maja **Mirko** botrovala sta Peter Bizjak in Marija Grujevič;

Iz Annandala je bila krščenka 27. maja **Tanja** **Joana Gržina**, očetu je imel Anton, materi Joana **Martelli**, botrovala sta Anton in Jožica Gržina, zastopana po namestnikih, ki sta bila Stanko in Marta **Samsa**.

V **St. Mary's**, No. Sydney, je dne 14. maja prejela krstno milost **Vera Markovski**, prvorojenka; oče **Krsto**, mati Vinka r. Skok. Živijo v **Cremornu**. Botrovala sta **Ivanka Valenčič** in **Cveta Tajčevska**.

Vsem trem družinam iskrene čestitke in obilico blagoslova njim in njihovim malčkom!

Misi, June, 1961.

ALABAMA, ena od Združenih držav Amerike, je te tedne dvignila mnogo prahu, ki so ga "požirali" po vsem svetu. Z največjim apetitom seveda rdeči tovariši, ki komaj čakajo, da morejo o Ameriki kaj slabega povedati. Res je vsega obžalovanja vredno, da je v demokratični Ameriki po nekaterih krajih še toliko sovraštva do črncev in zahteve po "segregaciji." Bistri opazovalci razmer pa vendar radi priznavajo, da so ti pojavi samo še zadnji odmevi nekdanjega stanja, ki bodo v kratkem utihnili. Vrhovno sodišče je že pred leti ugotovilo neustavnost razločevanja med belimi in črnimi, najsi bo v šolah, na vozilih, v čakalnicah itd, centralna vlada je pa pozvala vsa podjetja, naj čimprej odpravijo vsako segregacijo. Ker je pa čez noč težko odpraviti stoletno stanje, je prepustila poedinim državam, da stvar na svojem področju same uredijo. Res se je že veliko uredilo, le tu pa tam se še pojavi stara miselnost in izbruhne v nelepo početje. Je pa popolnoma jasno, da je ta miselnost v Ameriki na splošno že prav v zadnjih zdihljajih.

BARON MUENCHHAUSEN V BOTANY BAY

Poroča Vampec

PRAVILNO IN ZANIMIVO NAM JE POPISAL začetek avstralske zgodovine rojak Ewald Kampuš v februarju. Še vse bolj zanimive reči je pa vedel povedati o svoji vožnji po južnem morju nemški baran Münchhausen, ki je bil v Avstraliji skoraj 200 let poprej kot g. Kampuš in jaz. Temu baronu pravijo zlobni ljudje "Lažnjivi kljukec", pa zaradi tega njegovo pripovedovanje ni nič manj zanimivo in tudi nič manj ali nič bolj — resnično. Zato sem si rekel, da bom ponovil za njim. Piše takole:

I.

Tedaj sem potoval s holandsko ladjo po Južnem morju. Jadrali smo v smeri kakor nekaj let prej kapitan Cook ter dospeli v luko Botany Bay v Avstraliji. Tu smo se mudili le tri dni. Četrty dan, takoj po našem odhodu, se pa dvigne strahovit vihar, v kratkem času raztrga vsa naša jadra ter nam razbije kompas. Vsakdo, ki je kdaj jadrал po morju, ve, kakšne žalostne posledice ima taka izguba.

Zdaj nismo vedeli ne naprej ne nazaj. Slednjič je vihar odnehal in se prevrgel v vzdržen živahen veter. Tri mesece smo tako blodili in prejadrati prav gotovo lep kos poti, ko opazimo v vsem, kar nas je obdajalo, čudno spremembo. Postajalo nam je lahko in veselo okoli srca in naše nosnice je napolnjeval najprijetnejši vonj. Tudi morje je spremenilo svojo barvo, ni bilo več zeleno, postalo je belo.

Kmalu po tej spremembi zagledamo zemljino in v bližini obsežen in globok zaliv, kamor smo zajadrali. Mesto vode ga je polnilo izvrstno okusno mleko. Pristali smo in spoznali, da je ves otok en sam velikanski hleb sira. Morda bi tega niti ne bili opazili, če bi nam stvari ne odkrila posebna okoliščina.

Na naši ladji je bil mornar, ki se mu je sir strašno upiral. Ko je stopil na kopno, se je takoj onesvestil. Ko se je zopet zavedel, nas je prosil, naj mu za božjo voljo skidamo sir izpod nog. Preiskali smo zadevo in ugotovili, da je govoril resnico. Ves otok je bil, kakor rečeno, velikanski hleb sira. S tem sirom so se otočani večinoma preživljali.

Na otoku so rasla drevesa in trte polne lepega grozdja. Ko smo ga stisnili, ni dalo vina, temveč mleko. Marsikatero čudovite rastline in živali smo videli na sirovem otoku, opazili smo pa tudi troje obešencev, ki so privezani za noge viseli z visokih

dreves. Poizvedoval sem, kaj so zagrešili, da jih je zadela tako kruta kazen, in sem zvedel, da so bili to trije popotniki, ki so bivali dlje časa v tujini, ko so se pa vrnili domov, so lagali svojim rojakom o krajih, ki jih niso nikoli videli, ter o dogodkih, ki jih niso nikdar doživeli.

Zdaj sem spoznal pravičnost njihove kazni, ker je res prva dolžnost vsakega popotnika, da se strogo drži resnice. Zato sem prepričan, da jaz ne bom nikoli doživel take kazni.

Ko smo slednjič dvignili sidro in odrinili od brega čudnega otoka, so se nam istočasno dvakrat priklonila vsa drevesa na obrežju ter se nato zopet vzravnila. Prav čedna gesta nam v slovo!

Tri dni smo že jadrali okrog — Bog zna kod in kam — in še vedno nismo imeli kompasa. Končno dospemo v morje, ki je bilo povsem črno. Pokusimo to črnino in glej! — bilo je najboljšo vino. Zdaj pa je bil z mornarji pravi križ. Paziti smo morali, da se nam niso vsi opijanili. No, veselje ni trajalo dolgo. Nekaj ur pozneje so nas že obkrožili kiti in podobne neizmerno velike živali. Med njimi je bila ena tako velika, da nismo mogli do-gledati njenega konca niti z daljnogledi. Na žalost nismo opazili pošasti poprej, dokler ji nismo prišli tako blizu, da nas je požrla z ladjo vred.

Zdaj smo bili v ribjem želodcu, kjer je naša ladja mirno počivala. Zrak je bil tukaj, to se ne da tajiti, precej topel in neprijeten. Krog nas so ležala sidra, vrvi, čolni in precejšnje število naloženih in praznih ladij, ki jih je bil ta nestvor požrl pred nami. Vendar smo se lahko ogledovali ob svitu plamenic, ker nam ni sijalo več ne sonce ne mesec ne druge zvezde. Navadno je plavala naša ladja dvakrat na dan na visoki vodi, dvakrat je pa obtičala na dnu. Ko je namreč žival pila, smo imeli plimo, ko je vodo prebavila, je nastala oseka.

II.

DRUGI DAN NAŠEGA UJETNIŠTVA v ribjem trebuhu, resničnem kraljestvu teme, sem se v družbi kapitana in nekaterih častnikov sprehajal v bližini. Seveda smo nosili vsi plamenice s seboj in trčili na množico kakih deset tisoč ljudi sveh narodnosti, ki so se baš posvetovali, kako bi se osvobodili. Nekateri so že leta in leta prebivali v ribjem želodcu. Pravkar je govoril njihov predsednik, ko je presneta zver spet enkrat zazevala ter pričela piti. Voda ji je s tako silo drla v želodec, da smo takoj zbežali do svojih ladij, sicer bi

utonili. Nekateri zakasnelci so se rešili le s plavanjem.

Nekaj ur pozneje smo bili srečnejši. Voda je upala in zopet smo se zbrali. Zdaj so izvolili za predsednika mene. Predlagal sem, da zvežimo dva največja jambora skupaj ter ju zagozdimo ribi med čeljusti, ko pošat zopet odpre gobec. Tedaj ga ne bo mogla več zapreti in potem bo, kar bo.

Moj predlog so soglasno sprejeli in takoj odbrali sto močnih mož, ki so jim poverili delo. Glej, vse je šlo po načrtu in po sreči. Ko žival ni mogla več zapreti gobca, smo takoj skočili v čolne in na ladje ter odjadrali v božji svet. Kako dobro nam

je dela sončna svetloba po prilično štirinajstdnevem ujetništvu!

V bližini zagledamo kopno zemljo — bilo je rusko obrežje. Jaz sem prvi stopil nanj.

Komaj dobro stojim na nogah, že se mi približa debel in jako kosmat ruski medved. Ha, si mislim, ti mi prihajaš ravno o pravem času. Primem ga z vsako roko za eno njegovih prednjih tac in mu jih stresam v pozdrav tako prisrčno, da začne zver obupno tuliti. A jaz ne odneham, držim in tresem tace toliko časa, da je medved od lakote poginil. Od tedaj se me medvedje tako boje, da se me nobeden več na upa napasti.

“Sloven iz Petovije”

Pavla Miladinovič

TAK JE NASLOV VEČERNIŠKI KNJIGI, ki je izdala Mohorjeva družba v Celju za svoje člane, pa jo tudi nečlani lahko dobimo. Spisal jo je znani povestni pisatelj dr. Stanko Cajncar.

Že sam ovitek je tako značilen, da moraš takoj vedeti: obravnava tragedijo slovenske zemlje — germanski pohlep po naši grudi. Prav tako je iz naslova jasno, v kateri zgodovinski dobi se je ta jako zanimiva povest odigrala.

Njen začetek sega v deveto stoletje, ko so naši slovenski predniki že dve stoletji in več bivali na nekdanjih rimskih tleh (Petovija — Ptuj). Živeli so složno, povezani v istem jeziku, istih običajih in tudi že v isti krščanski veri. Toda s prihodom uglajenih nemških trgovcev in obrtnikov, ki so stili v deželo po razpadu Kocljeve kneževine in smrti sv. Metoda, je mirno življenje slovenskega kmeta začelo ugašati. Ukaželjni Slovenci so kmalu začeli pohajati nemške šole in sprejemati službe pod Nemci.

Junak te zgodovinske povesti je slovenski plemič Radogost. Proti svoji volji je poročen s frankovsko plemkinjo Edeltrudo. Boli ga, ko vidi, da se Nemci bolj in bolj pollašajo slovenske zemlje. Civilne in cerkvene oblasti iz nemških mest podpirajo nemško kolonizacijo. Med slovenskimi svobodnjaki narašča želja po osvoboditvi celotnega slovenskega ozemlja. Radogost se poveže z njimi.

Med tem, ko dva slovenska odposlanca potujeta k samopašnemu moravskemu knezu Svetopolku, zahaja Radogost k sestri Živi, ki se je nekoč z njim vred vzgajala na Kocljevem dvoru ter se mnogo bavi s čitanjem slovenskih knjig, ki sta jih prines-

la s seboj iz Blatograda. Z ženo se le redko vidita. Ta živi v “nemškem” delu hiše s hčerko Radmilo, ki jo vzgaja nemški učitelj Teobald. V slovenskem delu gospodinji Živa, pri kateri se poleg Radogosta pogosto mudi tudi Rastislav, Radogostov nezakonski sin s slovensko plemkinjo. Tako imamo v povesti dva tabora v eni hiši, živo se razpleta pred nami družinska in narodna tragedija predstavnika slovenske misli in zamisli.

Edeltrudi pridejo na uho zaupni načrti slovenskih svobodnjakov. Seveda ji kot tujki niso všeč. Zasnuje lastne načrte in vplete vanje učitelja Teobalda, ki se je že naveličal učiteljevanja, ko Radmila ne kaže nič smisla za resno izobrazbo. Edeltruda opozori na poskuse Slovencev kralja Arnulfa, čigar ljubica je bila, preden je postala Radogostova žena. Radogost mora na pot do kralja in dokončno spozna bedno stanje slovenskega kmeta, ki mu niti slovenski plemiči niso pravični.

Pisatelj zaključuje povest z zaupnim pogledom v bodočnost: Prišli bodo novi blagovestniki in vzgojili nove ljudi...

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

£ 4-0-0: Marijan Lavko;

£ 1-10-0: Janez Klemenčič, Anton Gržina;

£ 1-0-0: Rihard Jenko, Alojz Jereb, Otmar Ranner, Karl Dolenc, Drago Ilijaš, Karl Levstek, Jože Salamon, Janko Menič, Branko Kalc;

£ 0-10-0: L. Cerkvenik, Ed. Pungercar, Jože Slavec, Ivan Cvetko, Tom Možina, Ana Iskra, Ivanka Hudoklin, Vinc Štolfa, Franc Mahnič, Tončka Maček, Martin Trupkovič, Miha Brkovec, Jože Wouk, Viktor Cucek, Pavle Česnik, Karl Meze, Anton Kračina, Rudolf Jakšetič, Ivanka Jerič.

Prisrčna hvala in Bog obilno povrni!

Iz Slovenske Duhovniske Pisarne N.S.W.

Službe božje

Nedelja 18. junija (tretja v mesecu): **Leichhardt**, sv. Jožefa cerkev na križišču ulic Thornley & Roseby ob 10:30;

Nedelja 25. junija (četrti v mesecu): **St. Patrick**, Sydney ob 10:30;

Nedelja 2. julija (prva v mesecu):

Blacktown ob 11,

Villawood ob 10.

Nedelja 9. julija (druga v mesecu): **St. Patrick**, Sydney ob 10:30;

Nedelja 16. julija (tretja v mesecu): **Leichhardt**, sv. Jožef ob 10:30.

BRISBANE!

Nedelja 25. junija (četrti v mesecu): **St. Mary's**, South Brisbane, ob 10:30 izredna služba božja. Poprej spovedovanje.

Ponesrečena procesija

Splošno je znano, da je na nedeljo po sv. Rešnjem Telesu zelo verjeten deževen dan. Bolj ali manj res skoraj vsako leto moti procesijo v Manlyju dež. Večkrat jo je že do konca preprečil — tako tudi letos. Vremenski preroki so napovedali dež za soboto, za nedeljo sicer nekoliko oblačno, pa brez dežja. V resnici je pa bilo prav obratno. Kljub temu se je zbralo v Manlyju lepo število vernikov, pa procesija je morala izostati, blagoslov z Najsvetejšim so dali v pod streho izpred cerkve, pri oltarju na prostem so bile le kratke molitve.

Pa upajmo, da bo prihodnje leto drugače. Če je dež na to nedeljo že nekako pravilo, pa si mislimo, da ima vsako pravilo tudi svoje — izjeme.

Romanje v Marrickville - kar lepo

Sicer smo tudi tisto nedeljo morali procesijo skrajšati zavoljo dežja, v ostalem smo vse čedno izvedli.

Nekdo je pravil, da je nehote poslušal, ko sta se dva pomenkovala pri čajanki:

Prvi: Jaz sem pa vendar mislil, da na romanja prihaja precej več ljudi, kot sem jih danes videl v cerkvi.

Drugi: Koliko se ti pa zdi, da nas je bilo? Prvi: Kaj bi rekel? Ne verjamem, da več kot sto.

Drugi: No, če nas je bilo sto, je že kar lepo. Ali se ti zdi, da nas je bilo na prejšnjih romanjih več?

Prvi: Iz poročil, ki sem jih bral v MISLIH, bi res mislil, da je bila večja udeležba. Sam pa ne morem nič reči, sem danes prvič na romanju.

Drugi: Pa zakaj misliš, da bi nas moralo biti veliko več?

Prvi: Kako da ne, ko pa vem, koliko Slovencev je v Sydneyu? Na tako res domačo slovesnost bi pa že lahko v večjem številu prišli.

Drugi: Nič jih ne bom izgovarjal, verjetno bi res lahko prišli, morda pa težko, ali pa sploh ne morejo.

Prvi: Kako da ne?

Drugi: Oprosti, da tako vprašam. Praviš, da si danes prvič na romanju. Pa veš, da smo jih imeli že blizu dvajset?

Prvi: Seveda vem, ampak zame je kaj drugega. Živim precej daleč, zmerom pride kaj vmes, včasih delo, drugič nujna pot po opravkih, tudi truden sem dostikrat, kakšno nedeljo pa celo kaj bolan...

Drugi: To prav lahko razumem. Tudi jaz ne grem na vsako romanje, pride pač kaj vmes. Ampak to rečem, kar se pripeti meni in tebi, se enako lahko zgodi vsakemu. Ne smeva preostro soditi.

Prvi: Imaš prav, ne rečem. Vendar — pri takem številu, kot nas v resnici je...

Drugi: Imaš tudi prav. Vem, da mnogi ne pridejo, čeprav bi lahko. Odtujili so se vsemu, kar so doma držali. Saj jih že za kaj drugega težko dobiš skupaj, kako jih boš za božje reči? Bolje je pa vendar, da nas vsaj nekaj pride, kot da bi še tega ne imeli. Ali ne misliš tako?

Nadaljnjih besed naš poročevalec ni slišal, je dejal.

NAROČNIK IZ RICHMONDA, VIC., PIŠE.

Cenjeno uredništvo: —

V "POGOVORU" APRILSKE ŠTEVILKE MISLI razpravljate o tem, kako je pravilno reči: dati za mašo ali plačati mašo. Če pravite, da je "dati za mašo" prav, bo pri tem vedno ostala neka nejasnost in bodo ljudje še naprej zamenjavali "dati" in "plačati". Kajti v vsakdanjem govoru nam "dati" navadno pomeni isto kot "plačati". Kje si to kupil? Koliko si dal? To je vsakdanje vprašanje, kjer je dati sinonim za plačati.

Naj bo že tako ali drugače, ko smo že pri danju in plačevanju, mislim, da bi bilo dobro, da bi nas kaj poučili še o "Christmas in Easter Offering ali dues" v tukajšnjih cerkvah. Leto za letom lahko slišim pridigarje, ki grme in pribijajo včasih posebej čez nove Avstralce, na pr. takole:

"Ti ljudje imajo zelo malo, s čimer se lahko ponašajo". (Pavza.) "Koliko jih je na spisku za Christmas Offering? Reci in piši: 7".

Sledilo je nekaj zelo resnega in hudega, kar pa nisem razumel. Nadaljeval je:

"Vsakdo v tej deželi, naj bo tu 2 meseca ali 20 let, ima dolžnost, da da svoj Christmas in Easter Offering..."

Nekje ste pisali, naj bi se ljudje "zapisali" v župnijo. Z avstralske strani še nikoli nisem slišal o kakem zapisovanju. Mislim, da bi se raje osmešil, če bi se kdo šel "zapisovat", češ da je tako bral v MISLIH, zraven pa bi ne imel nobenega pojma o "Christmas dues."

Še ena stvar je, ki razjezi avstralskega duhovnika prav posebno hudo. Kadar se namreč "novi" zaustavijo v cerkvi za vrati ali ob strani, namesto da bi sedli v klopi. Takole se je razburil nekdo:

"Če takoj ne sedete, bom prišel dol s prižnice, pa vam bom poiskal prostor. Človek bi mislil, da je cerkev polna, pa je še dovolj prostora. Ne razumem, kako je sploh mogoče slediti maši tako stojé. Vem, da v Italiji ljudje stoje, ker dostikrat klopi sploh nimajo. Tu je Avstralija!"

Naj si dovolim še nekaj pripomb o petju. Kar pravi p. Bazilij, da "imamo Slovenci najraje ljudsko petje", se mi zdi, da je to njegov "wishful thinking" (kako bi se to prevedlo?) Ljudsko petje se je tudi v Sloveniji le malokdaj obneslo. Če se dve ženski dereta in nekaj drugih zraven brunda, se temu še ne more reči ljudsko petje. Tudi ljudskega petja ne more biti brez vaje.

P. Bazilij piše:
"Tolikokrat mi kdo potoži, kako lepo je bilo doma, kako je hodil k pevskim vajam dvakrat na Misli, June, 1961.

teden po dve uri daleč". Ta človek bi zaslužil, da pride v MISLI s sliko in celim življenjepisom. Da je to eden in isti, ki "tolikokrat toži", bi že verjel. Da je pa več takih, mi ne gre v glavo. In če je kdo včasih hodil 2 uri, kakšen razlog je v tem, da bi še naprej hodil? Ali bolje: kako naj bo to spodbuda za tiste, ki včasih niso hodili (in teh je ogromna večina), ki pa naj bi zdaj začeli hoditi?

Sicer pa mislim, da bi dober pevodnja morda uspel zbrati majhen zbor, če bi tak pevodnja bil na razpolago. Ne bi smel biti preveč diletant, ker potem vse skupaj hitro postane dolgočasno. Poleg tega bi bilo treba zbrati bolj prepričljive razloge, zakaj naj bi bilo petje dobro ali koristno ali prijetno ali kakršenkoli drug pomen naj bi imelo. Dokler pa pevodnje ni, tudi vse to govorjenje nima kaj prida smisla.

Lapo pozdravlja S. Andrejašič.

PRIPOMBA UREDNIŠTVA: — Pismo kaže, da je mož mislec in se za te reči resno zanima. Z veseljem smo njegove vrstice brez okrajšave natisnili. Naj še drugim zbudijo zanimanje in razmišljanje. "Pouk", ki ga pismo želi, pride drugič, če Bog da. Kako se bo p. Bazilij "izmazal", pa ne kaže drugega, kot počakati in pazljivo brati njegovo Tipkarijo. —

KOTIČEK MOHORJANOV.

Iz mnogih dopisov le en stavek: "Hvala pri srčna za poslane mohorjevke, nestrpno pričakovala. Domača, privlačna povest, da se človeku ne; roman "Ura s kukavico" sem v nekaj večerih čisto milo stori. Prosim, pošljite mi takoj tudi prvi del tega romana. Fr. Št."

Kdor nima lanskih mohorjev, bo želel prvo knjigo "Ura s kukavico". Naj nemudoma piše ponjo! Prav tako je v zalogi še nekaj letošnjih mohorjev, koledar in 3 knjige, med njimi "Ura s kukavico", 2. knjiga in povest "Umita kri". Udnina znaša 1 £.

Navadite se, naročiti mohorjevke in plačevati udnino (1 £) za prihodnje leto vnaprej, torej letos za 1962. Obrnite se na svojega krajevnega poverjenika ali direktno na naslov:

Dr. I. Mikula
c/- Convent S. Heart
ROSE BAY — Sydney — N.S.W.
Tel. FÜ 6230

PROF. PAVEL SLAPAR — V MIRU!

Jože Maček, Canberra

G. Slapar je umrl od kapi zadet 1. maja v Spittalu. Poleg drugih dobrih lastnosti je imel odlično žilico za pisanje. Razne katoliške publikacije so polne njegovih temeljitih člankov. Z njim je slovenski zamejski in begunski tisk veliko izgubil. Z veseljem objavljamo vrsnice sotrudnika Jožeta Mačka blagemu rajniku v spomin. — Ur.

BILO JE LETA 1932. Neusmiljeno je sipalo sonce svoje žgoče žarke na zoreče žito po gorenjskih poljih. Trava je venela in ptičke so iskale senco pred poletno vročino.

S Podržajevim očetom sva pasla govedo ob tržiški cesti. Posedala sva na mehkem mahu v prijetni senci. Cesta pred nama je bila samotna in mirna. Le tu pa tam se je kak kmečki voz pomikal po njej ali jo meril prepoten kolesar. Eden teh je bil mladi znanec Pavel Slapar iz Tržiča.

Podržajev oče ga je nagovoril in ustavil:

“Kam pa ti, Pavel, v tej vročini?”

“Na novo mašo vabim. Boste prišli tudi vi, oče, saj je Tržič samo nekaj klancev od tu.”

“Prav rad bi prišel, saj pravijo, da je za pot na novo mašo vredno izrabiti nov par čevljev. Pa so me domači postavili za varuha, vsi bodo šli. No, nič za to, naj le mladi gredo.”

Pavel je bil kot dijak in bogoslovec reden gost v naši vasi. Njegova mati je bila Zalesnikova Franca, sošolka Podržajevega očeta. Naša vas mu je bila zelo pri srcu, nič manj kot meni. Nekoč mi je pisal:

“Dokler bom živ, mi bo tista pot iz Tržiča v Podbrezje ostala v živem spominu, saj sem jo velikokrat premeril. Če zatisnem oči, so še danes natančno pred menoj vsi tisti kraji. Vidim vse gore in hribe naokrog, celo sonce in sence na jasaš v gozdu. Ljuba podbreška gmajna! Tudi po ovinkih smo hodili v Podbrezje: ali po dolini Bistrice ali pa preko Brezij in Ljubnega. Lepi so bili tisti mladostni časi in nekaj bistvenega bo manjkalo, če bi ne bilo teh spominov”.

Tako mi je pisal Pavel pred nekaj leti v svojem zadnjem pismu. Zdaj je mrtev... Pokriva ga ruša koroške zemlje, kjer je deloval zadnjih 16 let. Odšel je kmalu za svojo ljubljeno materjo, ki mu je umrla 7. marca 1953 v Tržiču. Prepričan sem, da je težko najti sina, ki bi znal tako ljubiti mater, kot je Pavel svojo ljubil. To vem iz pogovorov z njim in iz njegovih pisem, ki so govo-

rila o materi. Kadar je pisal o njej, je vedno rabil rdeč trak na pisalnem stroju.

Prav tako kot svojo mater je Pavel ljubil domovino. Mnogo je žrtvoval zanjo in trpel z njo. Njegova pisma so polna topline in iskrene ljubezni do nje.

Med vojno je živel v Ljubljani in bil profesor na učiteljskišči. Večkrat sva se sešla v Rožni dolini na obisku pri isti družini. Pozneje sva se spet sešla na Koroškem, kjer so z nama vred tisoči rojakov pili pelin trpljenja. A Pavel je bil vedno vedder, nikoli ga nisem našel malodušnega in pottega.

Leta 1950 sem ga zadnjič obiskal v spittalskem župnišči. Šel sem, da se poslovim pred odhodom v Avstralijo. Nič nisem slutil, da je najino srečanje — zadnje.

Počivaj v miru, blagi Pavel, in lahka naj Ti bo zemlja koroška!

Čipka ... (s str. 167)

česar dati”. — Vesel sem takih fantov, saj nam požrtvovalnosti v Avstraliji tako zelo manjka.

★ Zadnjič sem obiskal družino in ogledovali smo si stare in nove družinske fotografije. Malo Jožico je flasti zanimala poročna slika mamicine očka — verjetno okrog petnajst let stara orumenela slika mladega zakonskega para. In kaj je reklo dekletce? “Ah, škoda, mamica, da nisi več lepa!...” Morali smo se smejati otroškemu vzdihu. Ves, Jožica, mamica se je postarala tudi zaradi tebe, ki ji delaš skrbi. In čez petnajst let boš morda gledala svoje fotografije od danes, pa vzgihnla: “Škoda, da nisem več mala!...” Mamica pa bo imela takrat verjetno že srebrne lase in še več gub na licu. A tudi v materinih gubah je lepota, ki je ves svet ne premore.

PRILIKA O UKRADENI KOKOŠI

Kako je s pogajanjmi med vlado in Cervijo v Jugoslaviji? Svoj čas smo poročali, da so škofje "smeli" sestaviti in vložiti neke zahteve. Potem pa vse tiho je bilo... Naslednji člančič, vzet iz KATOLIŠKEGA GLASA v Gorici, pojasnjuje... Ur.

objeli. Mi ne dajemo, ampak samo jemljemo."

Lepa logika!

Dr.

V gornjem člančiču so omenjene težave glede pouka krščanskega nauka. Več o tem je vedela povedati ga. Ana Gaber v svojem predavanju v Chicagu. Takole:

"Duhovniki smejo učiti verouk samo v cerkvah, navadno v nedeljah po eno uro. Gospodje imajo največkrat vse otroke skupaj: v starosti od 7. do 14. let. Ko duhovnik razlaga nauk otrokom spredaj, se veliki učenci zadaj navadno med seboj zabavajo in suvajo. Ko pride gospod med zadnje vrste, pa nastane živ-žav spredaj. Sama sem imela priložnost opazovati, kakšna muka je tako učenje in kako malo otroci pridobijo. Pozimi je po naših cerkvah mrz in je v tem težava za obisk. Poleti pa ne smejo poučevati, ker so počitnice.

V začetku šole v jeseni morajo vsi otroci primesti potrdilo duhovniku. Potrdilo morajo podpisati starši. Vsebuje izjavo, da izrecno želijo, da se njihov otrok udeležuje verskega pouka. Ta potrdila mora hraniti duhovnik, da so vsak čas na razpolago, če jih pride pregledovat organ notranje uprave (policije). Enako mora imeti pripravljene za pregled sezname prvoobhajancev in birmancev. Miličniki delajo težave še po svoji iznajdljivosti in zahtevajo n. pr. sezname vseh ministrantov.

Obisk verouka je včasih porazno majhen. Navadno otrok obiskuje verouk v cerkvi le za pripravo za prvo obhajilo in birmo. Pozneje ga ni več. Krivda za majhen obisk je na otrocih, ki gredo kadar je lepo, raje potepat se kot pa k verouku. Krivda je pa često tudi na starših, ki postajajo sami brezbrizni za verski pouk otrok. Obisk verouka je navadno zelo majhen v mestih in industrijskih krajih, ker so starši ali brezbrizni ali sami brez vere ali pa se bojijo posledic. Končno pa odloča otrok sam in ga tudi starši ne morejo siliti, če ne mara obiskovati verouka. Če bi duhovnik ali starši otroka kaznovali zaradi izostajanja od verouka, jih policijska oblast kaznuje.

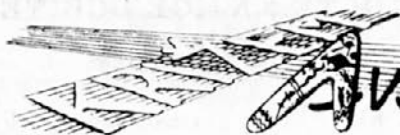
Ker je oblast po ustavi vezana, da verouk po cerkvah s privoljenjem staršev mora dovoliti, ga pa praktično skoro onemogoča s šikanami policije (prijave, kontrola, zasliševanje staršev), še bolj pa s tem, da ob nedeljah ravno v času verouka prirejajo za mladino športne tekme in filmske predstave. Otrok je v precepu, ali na igrišče ali k verouku. Ker pa dejansko odloča sam, vemo, kakšna je navadno odločitev."

SOSED MI JE KOKOŠ UKRADEL. Ko sem zahteval, da mi kokoš vrne, je trdil, da nimam pravice do kokoši. Zakaj ne? Ker so pač taki časi in tako ravnanje izvira iz naprednega gledanja na svet in na ves svetovni razvoj. Ker pa le nisem odnehal — saj se osnovne človeške pravice le ne dajo kar čez noč odpraviti — in ker so se drugi hudovali nad takim početjem, je sosed le zaprosil, naj spor poravnava. Zahteval sem, naj mi kokoš vrne. Pa ni hotel, ker bi tak korak pomenil ponižanje in spremembo v njegovi domači ekonomski politiki. Pa ne samo to. Trdil je, da je moja krivda, če se nisimo pobožili, ker mu nisem odstopil kokoši. Pripravljen je vedno na spravo, a le pod pogojem, da kokoš pri njemu ostane.

Nekaj podobnega se je zgodilo v Jugoslaviji. Komunistični režim je Cerkev odzvel skoraj vse, predvsem možnost za nemoteno poučevanje krščanskih resnic in za krščansko vzgojo (na primer: časopise, šole, poučevanje verouka v šolah, lastno založništvo itd.). Cerkev je vedno — v kolikor je pač mogla — zahtevala, naj se njene pravice spoštujejo in naj se ji da možnost, da nemoteno in uspešno vrši svoje poslanstvo. Zunanji pritisk javnega mnenja in potreba po pomoči iz inozemstva sta priskočila na pomoč. Tako so se komunistične oblasti le odločile in zaprosile, naj se vse potrebno ukrene, da se spor poravna. Znano je, da je prišlo do raznih stikov med škofi in vlado ter med škofi in sveto stolico. Vse se je vršilo s privoljenjem in celo na prošnjo komunističnih oblasti.

Ne vemo natančno, o čem so razpravljali in kakšni so bili pogoji. Jasno pa je, da je Cerkev zahtevala, da se ji vrne to, kar je njenega, in da se ji da potrebna svoboda za mirno sožitje in življenje. Vsak pameten človek ve, da kaj takega komunistične oblasti niso mogle sprejeti, saj bi ta korak pomenil izdajo nad komunističnim sistemom in idealom. In zaradi tega je vse prizadevanje za spravo ostalo brez začlenega, čeprav nemogočega uspeha. In tako je sedaj vse pri starem, če ne še slabše.

In kdo je tega kriv? Cerkev seveda in Vatikan. Zatrjujejo jugoslovansko časopisje in Primorski dnevnik. Zakaj? "Cerkev naj bi se vsem svojim pravicam odpovedala, pa bi jo mi z bratsko ljubeznijo

Avstralske Slovenije

QUEENSLAND

Brisbane. — Ker se že dolgo nisem oglašil, pa danes več. Kakor ostala leta, tako tudi letošnja velika noč za brisbanske Slovence ni ostala brez obiska našega dušnega pastirja dr. Mikule. Res smo že mislili, da ga ne bo, kajti kazalec ure velikega petka je kazal že močno po šesti zvečer, njega pa "od nikoder ni". G. župnik Thompson nas je tolažil, da pride vsak hip. Nastale so namreč med potjo nepredvidene težkoče, da je moral v Graftonu razjahati železnega konja ter vso dolgo pot skozi Pacific Hwy do prestolnice Queenslanda napraviti s taksijem. Pač zadosten dokaz, koliko volje in samozatajevanja zahteva včasih ljubezen do bližnjega. Tako smo končno vendarle lahko opravili skupen križev pot in nato ostala velikonočna opravila.

Letos smo imeli svojega misijonarja med seboj tudi za binkošti in tako smo vse tri največje praznike v letu: Božič, Veliko noč in Binkošti proslavljali v domačem jeziku. Naše dobre gospe so nas pa po maši spet povabile na priljubljeno čajanko. Ko bodo šle te vrstice v tisk — če je v njih kaj vrednosti — bo že za nami vsakoletna škofijska procesija sv. Rešnjega Telesa na razstavnem prostoru. Gotovo se je bodo tudi letos udeležili deset tisoči, kolikšna bo pa slovenska udeležba, je težko prerokovati.

V nedeljo 14. maja je imela naša "Planinka" svoj občni zbor. Udeležba bi bila lahko večja. Poročila odbornikov so bila sprejeta. Volitve so pa izpadle tako, da je društvo dobilo novo "vrhunsko" vodstvo, dasi je precej dosedanjih odbornikov ostalo. Mislim, da je sprememba dobra in uvaja v društvo novo dobo napredka. Novi predsednik je Miro Celin, novi tajnik Rudolf Stavar, blagajnik, če me ne vara spomin, Martin Šilec. Novemu odboru čestitke, prejšnjemu pa želja za vse dobro v zasluženem pokoju. Upajmo, da bo z delom novega odbora prišla nova živahnost v društvo in pritegnila še one, ki stoje še vedno ob strani.

O binkoštih smo zvedeli, da je naš "ata" Jože Plut moral spet odpotovati v bolnico. Sicer nam je ga. Kristina povedala, da ni nič hudega, vemo pa, da leta zahtevajo svoje. Želimo mu skorajšen povratek v New Farm (in k petelinom, dostavlja ur.)

Kot prijatelj slovenskih knjig naročam "Zgodovinski atlas Slovenije" in "The Slovenes in Carinthia". Še več knjig bi rad naročil, pa za sedaj naj bo samo "lay-by." (Glede omenjenih dveh knjig je tako, da grede naročniki na "lay-by", ne knjige, ker še niso dospele v novi nakladi. — Ur.)

Nekaj rojakov od tu je odšlo na sezonsko delo s trebuhom za kruhom, ko se tudi v Brisbanu pozna brezposelnost. Šli so deloma na "trsko", deloma v bush na sekanje lesa. Pozdravili jih bomo med seboj pač spet tja o Božiču. Da jim le ne bi brade zrasle tako kot kralju Matjažu pod Peco, drugače jih ne bomo več poznali.

Ravnokar je padel blagodejen dež, ki je ne samo ohladil ozračje, temveč tudi osrečil farmarje, ki so ga že težko pričakovali. Končno naj izrečem upanje, da se bo g. dr. Mikuli posrečilo držati besedo in ga bomo spet videli za pranike apostolskih mučencev Petra in Pavla. Že zdaj mu kličemo: Dobrodošel! Vsem rojakom, posebej bralcem MIS-LI, pa najlepši pozdrav! — **Janez Primožič.**

Brisbane. — Spet nekaj poročil od nas. Z veseljem smo vzeli na znanje, da bomo v nedeljo 25. junija spet obhajali skupno slovensko službo božje. Izrednih obiskov našega duhovnika iz Sydneya si iskreno želimo in radi prispevamo za kritje njegovih potnih stroškov. — Po službi božji 21. maja so v St. Mary's cerkvi krstili četrtega otroka iz družine Denisa Cox in Ljudmile r. Čeh. Deklica je dobila ime Marija Kristina. Njena stara mama, Marija Čeh, ponosna na svoje vnuke, je priredila prijazno krstitev v Ashgrove. Čestitke! — V soboto 13. maja je pa bila izredna slovesnost v Marijini cerkvi v Bowen Hills — poroka dveh parov obenem s sv. mašo. Pravel Dekleva, doma od Šmihela pri Pivku, je povedel pred poročni oltar Boženo Tomaša, ki je pred nekaj meseci dospela iz Splita. Drugi par sta bila Jože Tomšič, doma iz Knežaka, in Dominika Dekleva, sestra prej imenovanega ženina, pred kratkim došla iz Slovenije. Jože je za slovesni dan pritrakoplovil iz Canberre, se povesešil s povabljenimi na domači svatovščini, nato pa z ženko odzrakoplovil nazaj v avstralsko prestolnico, kjer se hočeta udomačiti. Obema paroma pristrčne čestitke! — V soboto 27. maja sta obhajala naša splošno priljubljena Mariborčana Franc in Hilda Brus srebrno poroko. Srebrno slavje jima je priredila hčerka Kri-

stina, por. Papademos. Tudi mnogi drugi rojaki smo se veselili z njima in želeli, naj jima Bog da mnogo nadaljnje sreče v lepem domu: cvetoče Yerronge. — Poročevalec.

NEW SOUTH WALES

Fairfield. — Z zanimanjem sem brala v aprilski številki MISLI člančič o dvojčkih, trojčkih in tako dalje. Sem tudi jaz dvojčica in dvojčke sem imela. V članku sem brala zapisano: Imamo celo poročilo, da so se leta 1600 nekje v Nemčiji rodili sedmorčki... Spomnila sem se, da imam nekje med revijami nemški mesečnik HEUTE, ki je leta 1951 pisal o sedmorčkih v Nemčiji z naslovom: Die Siebenlinge von Kreith. Bile so same deklice. Našla sem revijo, je pa tako raztrgana, da je samo še naslov članka dobro viden in tri slike deklet. Na eni so še majhne skupno z očetom, na dveh so že odrasle in ena ima podpis: Ein sensationelles Geheimnis. Sodeč po slikah so bile vse jako dobro razvite in so lahko dočakale visoko starost. Škoda, da je članek sam izgubljen in zato kaj več o njih ne morem povedati. — **Karla Twrdy.**

IZREDNA SLOVESNOST V DRUŽINI TOMŠIČ

Takole piše prijatelj (ki naj bi se večkrat oglašil z novicami iz Perth in W.A.): "V nedeljo 16. aprila smo imeli družinsko slovesnost, da malo takih — krst in birmo obenem. Krščenka je bila Vilma, hčerka Slavka in Anice Tomšič. Botrovala sta Miro in Milka Racman. Isto popoldne je nadškof Predeville birmoval v Osborne Parku in med birmanci sta bila tudi oba brata pravkar krščene Vilme. Edvardu je botroval dr. Koce, Franku Ivan Jakovašič. Pogostitev je bila v novozgrajeni prostorni Tomšičevi domačiji. Zbralo se je na lepo slovesnost lepo število rojakov in drugih prijateljev Tomšičeve družine, da se povešale s srečnimi starši in njihovo mladino. Škoda, da niste mogli biti prisotni. Končam te vrstice z upanjem, da kmalu zopet vidimo v Perthu."

Prisrčne čestitke Tomšičevim tudi od mene. Naj bi otroci napredovali v milosti božji v svojo srečo in srečo skrbnih staršev. Edvard in Franki, oba pogumna mašna strežnika, bodita vrla junaka Kristusova! — **Dr. I. Mikula.**

Misli, June, 1961.

TUDI TE KNJIGE DOBITE PRI "MISLIH"

- NAŠA KUCHARICA, pravkar smo prejeli novo zalogo. £ 1-0-0.
FINŽGAR, izbrani spisi 3. knjiga: **Prerokovana, Boji, Sama, Veriga** itd. £ 1-0-0.
ARNEŽ, **Slovenia in European Affairs**, prejeli novo zalogo. £ 1-0-0.
KUNČIČ: **Gorjančev Pavlek**, pravljica knjiga o Sloveniji. £ 1-0-0.
MAUSER: **Jerčevi galjoti**, gorenjska povest. £ 1-0-0.
PREGELJ: **Moj svet in moj čas** (samo še nekaj izvodov) £ 1-0-0.
VELIKONJA: **Ljudje** (Samo še nekaj izvodov) £ 1-0-0.
BERTONCELJ — ARKO: **Dhaulagiri**, velezanimiv opis vzpona na himalajske gore. £ 1-0-0.
DR. FR. JAKLIČ: **Knoblehar**. Krasno branje o največjem slov. misijonarju v Afriki. £ 1-0-0.
Dr. FR. JAKLIČ: **Baraga** Krasno branje o največjem slov. misijonarju v Ameriki.—£1-0-0.
DR. TRSTENJAK: **Pota do človeka**, £ 10 šil.
B. AMBROŽIČ: **Tonče s Sloma**, povest iz Slomškove mladosti. 10 šil.
Pri vseh naročilih se priporočamo za nekaj šilingov več za kritje poštne.

MIRKO POTBERŠNIK & DRUŽINA

živi nekje v N.S.W.
Za njegov naslov prosi:
**Ivan Zupan, 2 Lothian St.
North Melbourne, VIC.**

KLUB TRIGLAV, SYDNEY

vabi na zabavo
v nedeljo 8. julija ob 8. zvečer

DISPENSARY HALL

432 PARRAMATTA RD., PETERSHAM

Lep sprejem in prijazna postrežba
Vsi lepo vabljeni

29. julija, 12. avgusta itd.

Naslednje enake zabave prav tam:

NOVE UGANKE

1. Križanka

(Mirko Rakušček)

Vodoravno

- 2 smučarski kraj
- 8 žaga (hrv.)
- 0 moško ime
- 2 sestavlja zid
- 3 skupina ljudi
- 4 zgodaj zjutraj
- 16 pokrajina nad Trstom
- 17 slaščice
- 20 slikar (po domače)
- 22 pisatelj itd.
- 25 zrak (angl.)
- 26 mesto v Beli krajini
- 29 revni
- 31 jak, krepak
- 33 ozka ulica (angl.)
- 34 slovenska reka
- 35 poletne vrtno rože
- 36 pokrajina v Srbiji

Navpično

- 1 prepir, razdor
- 2 naropano blago
- 3 stradež
- 4 nikalnica
- 5 božji hram
- 6 reka v Mandžuriji
- 7 vsebuje žitno zrnje
- 9 znamka zobne paste
- 11 lastujemo
- 15 površinska mera
- 18 obračati brazde
- 19 reka v Tibetu
- 20 ime duhovnika v Avstraliji
- 21 Ameriške Brezje
- 23 prisiljen delavec
- 24 vsebujoč rudo
- 27 mesto na Češkem
- 28 reže travo
- 30 glas v zboru
- 32 mesto v Burmi

MAJSKE UGANKE REŠENE

1. Lestvica

1 alibi, 2 ajdje, 3 Tunis, 4 obisk, 5 moram, 6 Adela, 7 Koper, 8 omara, 9 pamet, 10 skala, 11 Udine, 12 Mohor, 13 orgle, 14 ogled, 15 kamen, 16 mirren, 17 Omega, 18 pater.

Pregovor: Ljubo doma, kdor ga ima.

2. Črke

Marko — komar — mokra — rakom — mokar
— kramo — rokam — kamor — kroma

3. Kdo je to?

Komar

Rešitve poslali: Barbara Erpič, Frančiška Štiblj.

BIVŠI AVSTRALCI V KANADI

V "AMERIŠKI DOMOVINI", kanadska priloga, beremo:

Kakih 80 milj od Toronta, severno od Simcoo Lake, je slovenska podjetnost spremenila zapuščenno farmo v prijetno letoviško podjetje. Velika farmarska hiša je preurejena v majhen hotel. Na zemljišču je nastal umeten bazen za kopanje, bar za prigrizek, igrališča za raznovrsten šport, prostor za otroške igre, taborenje in parkanje.

Letovišče leži v prijetnem zatišju proč od cestnega prahu in daleč proč od nervoznega mestnega vrvenja. Letna sezona je od 1. maja do 31. oktobra.

Podjetnika sta gg. Zlatko Verbič in Stanko Šajnovič, ki sta prispela v Kanado iz Avstralije. Novo letoviško podjetje sta zamislila, preštudirala in oživotvorila v tedenskem prostem času. Ona sta namreč zaposlena v Torontu. Vztrajnost načrtnega dela več kot enega leta je sedaj pokazala svoje sadove.

PRIPOMBA UREDNIŠTVA: Avstralski Slovenci svojima bivšima sodelavcema tu iskreno čestitamo!

NA LJUBLJANSKI UNIVERZI študira mnogo črncev iz takozvanih nevtralnih držav Afrike in Azije. Še več v Zagrebu in Beogradu. Ti fantje se začuda hitro nauče našega jezika. V dveh letih govorijo perfektno slovenščino, oni v Beogradu in Zagrebu pa srbohrvaščino.

**GOTOVO VAM JE ZNANO, DA ROJAKI
PO ŠIRNI AVSTRALIJI**

z največjim zaupanjem naročajo

DARILNE POŠILJKE

živih in tehničnih predmetov (bicikli, mo tocikli, scooterji, mopedi, radijski in televizijski aparati, fridžideri itd)

ZA SVOJCE V DOMOVINI

pri tvrdki

**STANISLAV FRANK
CITRUS AGENCY**

68 ROSEWATER TERRACE

OTTOWAY, S. A.

Telefon: 4 2777

Telefon: 4 2777

Ne glede na to, ali naročajo darilne pošiljke pri naši tvrdki, damo rojakom **ZASTONJ** navodila in nasvete v zadevah, ki spadajo v poslovanje naše ali sorodnih tvrdk.

DARILNE POŠILJKE LAHKO NAROČATE TUDI V BODOČE PO VELJAVNIH CENIKIH KATEREKOLI TVRDKI Z DARILNIMI POŠILJKAMI. NA TA NAROČILA 5% POPUSTA.

Poštni money ordere na ime S. Frank, P.O. Adelaide, je poslati skupno z naročilom.

V vseh potrebah se obračajte na tvrdko

Vašega zaupanja:

STANISLAV FRANK

68 ROSEWATER TERRACE, OTTOWAY, S.A.

ki je vodilna agencija za darilne pošiljke v Avstraliji

SOLIDNOST — POPOLNO JAMSTVO — BRZINA —

so značilnosti našega poslovanja.

VSEM SLOVENCEM SIROM AVSTRALIJE
JE ZNANO

DA JE NAJBOLJE NAROČATI
DARILNE POSILJKE PRI TVRDKI

Dr. J. KOCE

G.P.O., BOX 670 PERTH, W.A.

KI JE NAJSTAREJŠA IN NAJVEČJA SLOVENSKA TVRDKA:

- A.) ZA DARILNE POSILJKE VSEH VRST (HRANE IN TEHNIČNIH PREDMETOV)
- B.) ZA VPOKLIC DEKLET (ZAROČENK). VSEM TISTIM KI NAROČAJO PAKETE PRI NAS, DAJEMO INFORMACIJE ZASTONJ. POV DARJAMO, DA JE DR. KOCE PO TUKAJ-SNJIH VELJAVNIH ZAKONSKIH PREDPISIH UPRAVIČEN DAJATI INFORMACIJE O VPOKLICU OSEB V AVSTRALJI.

ČE NIMATE PRI ROKI NASEGA CENIKA, LAHKO NAROČITE DARILNO POSILJKO PO CENIKU KATEREKOLI TVRDKI Z DARILNIMI POSILJKAMI. V TAKEM SLUČAJU VAM PRIZNAVAMO 5%ni POPUST.

OBRNITE SE NA NAS GLEDE PREVODOV VSEH DOKUMENTOV NA ANGLEŠKI JEZIK, GLEDE POTNIŠKIH KART ZA LADJE IN AVIONE, GLEDE SLOVARJEV, VADNIC ANGLEŠKEGA JEZIKA, SLOVENSКИH KNJIG ITD.

NASE GESLO JE HITRA, SOLIDNA IN POSTENA POSTREŽBA, NE SAMO V BESEDAH AMPAK TUDI V DEJANJU, KAR LAHKO VEDNO POKAZEMO IN DOKAZEMO.

V VSEH ZADEVAH IN POTREBAH GLEDE VAS, VAŠEGA SORODNIKA, PRIJATELJA ALI DEKLETA SE VEDNO OBRNITE NA VAŠEGA ZAUPANJA VREDNO, VSEM ZNANO, FIMO DR. KOCE TA.

DR. J. KOCE

G.P.O. BOX 670, PERTH, W.A.

Zastopnik za N.S.W. Mr. R. OLIP, 65 Moncur St., Woollahra, N.S.W.
Tel. 32-4806

Zastopnik za Viktorijo. Mr. J. VAH, 2 Kodre Str., St. Albans, Vic.
Tel. 65-9378